

BEZ PRESTANKA SE MOLITE

(1 Sol 5, 17)

MOLITVA ZA JEDINSTVO KRŠĆANA U MOLITVENOJ OSMINI I TIJEKOM CIJELE 2008. GODINE

PAPINSKO VIJEĆE ZA PROMICANJE JEDINSTVA KRŠĆANA
POVJERENSTVO »VJERA I USTROJSTVO« SVJETSKOG VIJEĆA CRKAVA

VIJEĆE HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE ZA EKUMENIZAM I DIJALOG

Prredio: JURE ZEČEVIĆ, OCD

**TEMELJNI BIBLIJSKI TEKST SVJETSKE MOLITVENE OSMINE
ZA JEDINSTVO KRŠĆANA 2008.**

"BEZ PRESTANKA SE MOLITE!"

1 Sol 5, 12a, 13b-18

"Molimo vas, braćo... Gajite mir među sobom! Potičemo vas, braćo: opominjite neuredne, sokolite malodušne, podržavajte slabe, budite velikodušni prema svima! Pazite da tko komu zlo zlom ne uzvрати, nego uvijek promičite dobro jedni prema drugima i prema svima. Uvijek se radujte! Bez prestanka se molite! U svemu zahvaljujte! Jer to je za vas volja Božja u Kristu Isusu."

UZ STOLJETNICU MOLITVENE OSMINE ZA JEDINSTVO KRŠĆANA

Ovogodišnja svjetska Molitvena osmina za jedinstvo kršćana: opća tema, tekstovi, komentari, razmatranja i molitve, sve je u znaku stoljetnice njezinoga postojanja u današnjem obliku.

Ekumenska molitva za jedinstvo kršćana nije naknadna ljudska izmišljotina niti hir novijega vremena. Ona je naprotiv od samih početaka prisutna u Crkvi Kristovoj. Njezin temelj i njezino neupitno opravdanje daje već Sveto pismo. Ne može se previdjeti da je prvi molitelj za jedinstvo svojih učenika sam Isus:

"Ne molim samo za ove nego i za one koji će na njihovu riječ vjerovati u mene: da svi budu jedno kao što ti, Oče, u meni i ja u tebi, neka i oni u nama budu da svijet uzvjeruje da si me ti poslao. I slavu koju si ti dao meni ja dadoh njima: da budu jedno kao što smo mi jedno - ja u njima i ti u meni, da tako budu savršeno jedno da svijet upozna da si me ti poslao i ljubio njih kao što si mene ljubio." (Iv 17, 20-23).

U kontekstu Ivanovog evanđelja vrijedi zapaziti da Isus ovu molitvu izgovara u svojoj tzv. "svećeničkoj molitvi", neposredno prije prijelaza na drugu obalu Cedrona i Judine izdaje, odnosno prije muke i smrti. Budući da Isus Ivanovog evanđelja poznaje događaje koji mu predstoje, to znači da svećenička molitva i molitva za jedinstvo unutar nje imaju u neku ruku narav testamenta, oporuke. Osobe koje znaju da im neposredno predstoji smrt obično u oporuke uvrstavaju ono do čega im je osobito stalo. Ivanovom Isusu je dakle prije smrti osobito stalo do jedinstva njegovih učenika. Ako su učenici po tome učenici što slijede i nasljeđuju svoga Učitelja, onda će svakako i njima biti osobito stalo do jedinstva, onda neće moći biti ravnodušni prema stanju podijeljenosti i nepotpunog jedinstva i onda će i oni sami, poput Učitelja, moliti za jedinstvo.

Iz sadržaja Isusove molitve za jedinstvo moguće je iščitati i druge zaključke.

Isus izričito naglašava da ne moli samo za apostole, za onu skupinu osoba koja se u tome trenutku, na tome mjestu, nalazi pred njim, *"nego i za one koji će na njihovu riječ vjerovati u mene"*, dakle i za osobe bilo kojeg vremena i na bilo kojoj strani svijeta, koji će na riječ apostola vjerovati u Isusa. Na taj način oni za koje Isus moli postaju svi ljudi koji vjeru u Isusa imaju posredstvom apostola, koji imaju "apostolsku vjeru". Svi oni, koji su povjerovali, vjeruju ili će povjerovati u Isusa, u bilo kojem stoljeću i tisućljeću, na temelju svjedočanstva apostola, smiju, po Isusovoj vlastitoj riječi, prepoznati da je Isus molio neposredno i za njih i za njihovo jedinstvo s drugim njegovim učenicima.

Nadalje, Isus je u svojoj molitvi dao i uzor kakvo treba biti jedinstvo njegovih učenika: *"da svi budu jedno kao što ti, Oče, u meni i ja u tebi"*. Uzor međuučeničkog jedinstva, jedinstva onih koji se nazivaju njegovim učenicima ili kršćanima, jest jedinstvo Oca i Sina! Time su "zakovitosti", obilježja i svojstva trinitarnog jedinstva postala orijentir za međukršćansko jedinstvo i zajedništvo.

Kako su Otac i Sin jedno? *Jedno* su, sukladno kršćanskoj objavi, po istoj božanskoj biti, a ipak ostaju zasebni po pluralnosti, po *trinitarnosti* osoba. Ako je Bog, kao što Ivan izriječno navodi, Ljubav, ako je to njegova narav i bitno svojstvo, onda su *istobitni* Otac i Sin jedno (i) po sponi *ljubavi*. Stoga vrijedi *"Ubi caritas et amor Deus ibi est"* - *"Gdje je ljubav, prijateljstvo, ondje je Bog"*. Po takvim odnosima i ozračjima ćemo najjednostavnije razaznati *je li i koliko je* Bog prisutan među nama kršćanima i među ljudima općenito. Jedan od najočitijih znakova Božje odsutnosti i na području međukršćanskih i međuljudskih odnosa uopće jest nedostajanje ljubavi između osoba. Kao što su Otac i Sin *različite* oso-be a ipak (i) po ljubavi *jedne* božanske biti, tako će i kršćani, koje Isus poziva da budu jedno poput Oca i Sina, *ostati različiti* u svome osobnom identitetu ali će *biti jedno* po uzajamnoj ljubavi: "U mnoštva onih što prigriše vjeru bijaše jedno srce i jedna duša." (Dj 4, 32) Jedinstvo i različitost u Bogu nisu suprotnost. *Jedinstvo u različitosti*

u tome smislu jest od Isusa nam zadani i stoga legitimni model zajedništva njegovih učenika u jednoj njegovoj Crkvi: različiti identiteti povezani uzajamnom ljubavlju.

Stoga će i danas ekumensko jedinstvo i zajedništvo na Isusov način, dakle po trinitarnom uzoru, poštivati identitet, specifična obilježja i različitosti tradicija. Slikovito, na području boja: "ekumenizam" između bijele, crne, crvene, plave, zelene i ostalih boja rezultira punim spektrom i ljepotom duge. Pri tome svaka boja zadržava svoju specifičnost, svoj identitet, ali sve zajedno svojom komplementarnošću ostvaruju ljepotu duge. Tako i kršćanstvo bogatstvom svojih različitih tradicija ostvaruje svoju punu ljepotu. Jedinstvo kršćana nije potrebno zamišljati kao jednoobličnost u svemu, kao poništenje različitosti nego kao jedinstvo u bogatstvu različitosti.

Stoga je za međukršćansko zbližavanje i ekumensko jedinstvo vrlo značajan uvid kojega su promicali papa Ivan XXIII i Patrijarh Atenagora I, naime da je uz "dijalog istine" neophodan i "dijalog ljubavi". Dijalog o vjerskim istinama i doktrinarnim razlikama, ako nije nadahnut ljubavlju i dobrohotnošću, voljom da se drugoga razumije, obično rezultira još većom frustracijom, otuđenjem i udaljavanjem. Sam za sebe on je, povijest uči, gotovo bezizgledna "metoda" kada je riječ o uspostavi punog jedinstva¹ među kršćanima. On, dakako, nipošto nije suvišan, on samo nije dovoljan i treba biti upotpunjen "dijalogom ljubavi". Jedinstvo učenik dakle za koje Isus moli jest po uzoru na trinitarno jedinstvo: jedinstvo ljubavi između različitih osobnih identiteta.

U Isusovoj molitvi za jedinstvo učenika vrlo je naglašena i svjedočka dimenzija toga jedinstva: jedinstvo je potrebno *"da svijet uzvjeruje da si me ti poslao"* (redak 21). Postojanje jedinstva i vjera svijeta da je Isus poslan od Oca međusobno su uvjetovani, pomanjkanje jedinstva među učenicima, među kršćanima, otežava svijetu da uzvjeruje da je Isus od Oca. Nejedinstvo učenika tako čini nevjerodostojnim njihov navještaj. Koliko je važna ta svjedočka dimenzija ukazuje i to da Isus i u 23 retku opetuje još naglašenije: *"da tako budu savršeno jedno da svijet upozna da si me ti poslao i ljubio njih kao što si mene ljubio"*. U ovom retku nije više riječ "samo" o vjeri svijeta da je Isus poslan od Oca nego i o iskustvu ljudi da ih Otac ljubi, koje je također ugroženo nejedinstvom učenika.

Središnji svetopisamski tekst u pogledu jedinstva, čiji smo sadržaj i značenje ovdje iščitavali poziv je, motiv i temelj svake kasnije molitve učenika za jedinstvo, pa i one tijekom stoljetne svjetske Molitvene osmine za jedinstvo kršćana: Isus Krist – Molitelj za jedinstvo, kršćani – molitelji za jedinstvo! Što je činio Učitelj to je činiti i učenicima! Autentičnost našega nasljedovanja Krista mjerljiva je i po prisutnosti molitve za jedinstvo u našim životima.

Godina 2007. donijela nam je vrlo dojmljivo duhovno iskustvo intenzivnog molitvenog zajedništva europskih kršćana tijekom Trećeg europskog ekumenskog skupa u Sibinju, u Rumunjskoj, kojega su zajednički organizirale dvije "krovne" kršćanske institucije u Europi: katoličko *Vijeće europskih biskupskih konferencija* (CCEE) i *Konferencija europskih Crkava* (KEK), koja okuplja ostale Crkve u Europi), na kojem je sudjelovalo i jedanaesteročlano izaslanstvo Hrvatske biskupske konferencije, predvođeno Predsjednikom HBK kardinalom Josipom Bozanićem, Predsjednikom Vijeća HBK za ekumenizam i dijalog mons. Vladom Košićem i požeškim biskupom mons. Antunom Škvorčevićem. Poruke toga skupa prevedene su, objavljene i prezentirane našoj crkvenoj i društvenoj javnosti i na svima nama je da ih nastojimo oživotvoriti u našem kontekstu.

U rujnu 2007. godine Gospodar naših života, pozvao je k sebi nenadano prof. dr. sc. Tomislava Zdenka Tenšeka, dekana Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, jednoga od brojnih iskrenih zaljubljenika pomirenja i jedinstva među kršćanima, koji ekumenizam nije držao taktikom, politikom niti vještinom pregovaranja, nego pitanjem vjere, dosljednosti evanđelju i autentične duhovnosti. U ovom uvodnom razmatranju za ovogodišnju molitvenu Osminu držim prikladnim i poticajnim navesti njegove riječi izgovorene u zadnjoj

¹ Određeno, temeljno, veće ili manje jedinstvo među kršćanima, ovisno o tome koje zajednice imamo u vidu, već postoji i ispravnije je zapravo govoriti o postizanju "punog" jedinstva.

godini njegovoga zemaljskog života, riječi koje jasno ističu značaj molitve za pomirenje i jedinstvo kršćana: "...Istinsko pomirenje nije tek plod naših želja i nastojanja, već sasvim osobito dar Kristov koji možemo jedino izmoliti. Zato je molitva put i sredstvo kako pravog kršćanskog svjedočenja tako i istinskog teološkog razmišljanja. 'Istinski teolog je onaj koji moli, a pravi je molitelj istinski teolog'. Ova misao drevnog kršćanskog duhovnika Diadoha Foticenskog, koji nas uči da je svetost u zdravoj povezanosti molitve i teologije, neka bude (...) putokaz istinskih susreta, razgovora, razmišljanja i odgovornih planova."

I ovaj molitveni priručnik *Papinskog Vijeća za promicanje jedinstva kršćana i Svjetskog (Ekumenskog) Vijeća Crkava* za hrvatsko govorno područje priredilo je *Vijeće HBK za ekumenizam i dijalog* u suradnji s *Ekumenskim koordinacijskim odborom Crkava u Hrvatskoj*. Zahvaljujem svima koji su pridonijeli njegovoj pripremi i objavljivanju, osobito mojoj redovničkoj subraći, br. Draženu Vargaševiću i o. Stjepanu Vidaku.

Pismo nas je pozvalo da se molimo bez prestanka: dao dobri Bog da ovaj priručnik posluži svrsi kojoj je namijenjen, da bude mnogima, u što većoj mjeri, praktično pomagalo za molitvene susrete i osobne molitve za jedinstvo kršćana ne samo tijekom jubilarne siječanjske Osmine nego i tijekom cijele 2008. godine.

Jure Zečević, OCD, Tajnik Vijeća HBK za ekumenizam i dijalog

ORGANIZATORIMA MOLITVENE OSMINE ZA JEDINSTVO KRŠĆANA

NASTOJANJE OKO JEDINSTVA: TIJEKOM CIJELE GODINE

Doba u godini kada se tradicionalno organizira Molitvena osmina za kršćansko jedinstvo održava se od 18. do 25. siječnja. Te je datume još 1908. predložio Paul Wattson kako bi obuhvatio razdoblje između blagdana *Katedre svetoga Petra* (nakon liturgijske reforme u Katoličkoj Crkvi slavi se 22. veljače) i blagdana *Obraćenja svetoga Pavla*, i koji stoga nose i simbolično značenje. Na južnoj Zemljinoj polutki, gdje je siječanjsko vrijeme, Crkve često Molitvenu osminu prakticiraju u koje drugo doba godine, najčešće oko blagdana *Duhova* (kako je to preporučio pokret *Vjera i ustrojstvo* još 1926. godine), što je također znakovito vrijeme za molitvu za jedinstvo Crkve.

Molitva za kršćansko jedinstvo, međutim, nije ograničena samo na jedan tjedan godišnje. Neka svaka sredina bude prilagodljiva glede vremena u kojem obilježava Osminu, i neka se ovdje ponuđeni materijal shvati kao poziv da se tijekom cijele godine pronalaze prigode u kojima će se zajedničkom molitvom za puno jedinstvo kršćana, koje Krist hoće, izražavati mjera među Crkvama već dosegnuta zajedništva.

PRILAGODBA TEKSTA

Materijal koji se može naći u ovoj knjižici ponuđen je uz očekivanje da će, gdje je god moguće, biti prilagođen za uporabu na mjesnoj razini. Pritom valja voditi računa o liturgijskoj praksi i pobožnosti te o ukupnu društvenom i kulturnom kontekstu odnosno sredine. Takva prilagodba treba biti u ekumenskom duhu.

Negdje već postoje ekumenske strukture koje će prilagoditi materijal. Nadamo se da bi potreba za prilagodbom teksta mogla potaknuti uspostavljanje takvih struktura i ondje gdje ih još nema.

KORIŠTENJE MATERIJALA ZA MOLITVENU OSMINU

- Crkvama i kršćanskim zajednicama koje zajedno obilježavaju Molitvenu osminu jednim zajedničkim bogoslužjem na raspolaganju je *Red slavlja za Ekumensko bogoslužje*.
- Crkve i kršćanske zajednice također mogu materijal pripremljen za Molitvenu osminu uvrstiti u vlastita bogoslužja. Molitve koje se nalaze u *Redu slavlja*, u *Osam dana* ili pak među dopunskim molitvama mogu se primjereno iskoristiti i u vašoj sredini.
- Zajednice koje Molitvenu osminu obilježavaju bogoslužjima tijekom svih dana Osmine, mogu se poslužiti materijalima objavljenima u dijelu pod naslovom *Osam dana*.
- Oni koji žele organizirati biblijska proučavanja na temu Molitvene osmine, mogu kao temelj uzeti biblijske tekstove i razmišljanja uz *Osam dana*. Razgovor može svakoga dana voditi prema završetku u vidu zagovorne molitve vjernika.
- Za one pak koji žele samostalno moliti, materijal može poslužiti usmjeravanju njihovih molitvenih nakana. Premda mole samostalno, bit će svjesni da su u zajedništvu sa svima koji diljem svijeta mole za veće vidljivo jedinstvo Kristove Crkve.

UVOD U TEMU 2008.

"Bez prestanka se molite!"

1 Sol 5, 12a, 13b-18

Svjetskom "Molitvenom osminom za jedinstvo kršćana" 2008. navršava se 100 godina od početka "Osmine jedinstva Crkve". Ova promjena termina ukazuje na povijest razvoja molitve za kršćansko jedinstvo, čiji je pregled naznačen u početnom odlomku ovoga *Uvoda u temu*. Drugi odlomak predstavlja biblijski tekst i temu koja je izabrana za molitvenu osminu 2008. Potom slijedi kratko razmišljanje na temu "duhovnog ekumenizma", kao okvir koji može pomoći razumijevanju molitve za kršćansko jedinstvo, te na kraju oris strukture pojedinih dana u ovogodišnjoj Osmi.

Važna godišnjica

Prije 100 godina ustanovio je otac Paul Wattson, episkopalni (anglikanski) svećenik i su-temeljitelj zajednice *Atonement* u Graymooru (Garnison, New York), molitvenu osminu za jedinstvo kršćana, koju se već isprva slavi od 18. do 25. siječnja 2008. Točno 60 godina kasnije,

1968., primile su Crkve i zajednice diljem svijeta po prvi puta materijal za molitvenu osminu za jedinstvo kršćana, koji su zajednički dali pripremiti Povjerenstvo "Vjera i ustroj" Svjetskog vijeća Crkava i Papinsko vijeće za promicanje jedinstva kršćana.

Danas je postala ustaljena praksa da u pripravi i u slavlju Molitvene osmine surađuju anglikanske, protestantske, pravoslavne Crkve, Katolička Crkva i druge kršćanske zajednice. Ova jednostavna činjenica dokaz je učinkovitosti molitve za jedinstvo. Ona nam daje svako pravo da o povijesti molitvene osmine za jedinstvo govorimo kao o uspjehu i kao o razlogu za veliku radost i zahvalnost.

Pretpovijest molitvene osmine

Imajući u vidu okolnost ovih dviju obljetnica i promatrajući povijest molitvene osmine, očito je samo po sebi razumljivo da molitva za jedinstvo nije izum zadnjeg stoljeća. Sam je Isus molio Oca "da svi budu jedno", a kršćani su otada tu molitvu oblikovali na nebrojene načine. Usred svojih podjela kršćani svih tradicija su uvijek bili svjesni da se, moleći se za jedinstvo svih Kristovih učenika, nadovezuju na njegovu vlastitu molitvu za jedinstvo. Drevna liturgija dana pravoslavne Crkve poziva, primjerice, na iskrenu molitvu za mir i za jedinstvo svijetu.

Pretpovijest svjetske Molitvene osmine za jedinstvo kršćana seže unazad do sredine 19. stoljeća. Važnost i neophodnost molitve, i na naposljetku i molitve za jedinstvo podijeljenih kršćana, isticana je u cijelom nizu crkvenih pokreta i sredina, među njima npr. u Oxfordskom pokretu, u Evangeličkoj alijansi i u raznim ženskim molitvenim inicijativama. U svojoj *ireničkoj* poslanici svim pravoslavnim Crkvama iz 1902. godine, naglasio je ekumenski patrijarh Joakim III. da je jedinstvo svih kršćana "objekt trajne molitve i prošnje".

Paul Wattson und Paul Couturier

Kada je otac Paul Wattson koncipirao i uveo molitvenu osminu – što se drži početkom Molitvene osmine za jedinstvo kršćana koju u naše vrijeme slavimo, on je jedinstvo promatrao kao povratak različitih Crkava rimokatoličkoj Crkvi. To je utjecalo na njegov izbor datuma Osmine, od 18. siječnja, kada se u to vrijeme u rimokatoličkom kalendaru slavio blagdan *Katedre sv. Petra Apostola*², do 25. siječnja, blagdana *Obraćanja sv. Pavla*. Nakon što je zajednica *Pomirenje (Atonement)* 1909. korporativno primljena u Katoličku Crkvu, papa Pio X. je Osmi dao službeni blagoslov.

Sredinom tridesetih godina 20. stoljeća otac Paul Couturier iz Francuske, dao je novi smjer Molitvenoj osmini za jedinstvo. Dotad se Osmina vršila u katoličkoj Crkvi i u manjem broju anglikanskih zajednica, koje su naginjale sjedinjenju s biskupom Rima, no približavanje na takvom teološkom temelju odbijalo je mnoge kršćane izvan rimokatoličke Crkve. Otac Paul je zadržao datum od 18.-25. siječnja, ali je promijenio terminologiju. "Opći tjedan molitve za jedinstvo kršćana", kojega je on promicao, želio je biti za jedinstvo Crkve "kakvo Bog hoće".

Vjera i ustroj

Može se utvrditi i jedna druga struja molitvenih inicijativa za jedinstvo kršćana kao sastavnica podrijetla i povijesti molitvene Osmine. Godine 1915. tiskan je *Priručnik molitvi za jedinstvo kršćana za Povjerenstvo protestantske episkopalne Crkve u Sjedinjenim američkim državama* na Svjetskoj konferenciji *Vjere i ustroja*. U kratkom uvodu je naglašena nada, da će sve različite zajednice moliti za jedinstvo, premda nije neophodno da svaki puta budu i fizički zajedno.

² Kasnije premještena na 22. veljače.

Nije se očekivalo da "liturgijske Crkve kao što su Katolička Crkva Rima i sveta Crkva istočno pravoslavna" koriste upravo taj materijal, nego da one posežu za svojom vlastitom bogatom baštinom i pomagalicama za molitvu za jedinstvo kršćana.

Od 1921. nadalje materijale za molitvenu Osminu za jedinstvo kršćana objavljivao je Stalni odbor svjetske konferencije *Vjera i ustroj*, predloživši da traje osam dana koji će završavati blagdanom Duhova. Godine 1941. odbor *Vjera i ustroj* premješta termin na siječanjski, kako bi se podudarao s katoličkom inicijativom, da bi obje struje kršćana mogle biti pozvane moliti u istom periodu. Od 1958. materijal kojega je pripravljaio odbor *Vjera i ustroj* usuglašavan je najvećim dijelom s katoličkim materijalom kojega je pripravljaio *Ekumenski centar Kršćansko jedinstvo* iz Liona, a od 1960. materijal je pripravljan zajednički do u potankosti, premda na jedan diskretan način, budući da ekumenska nastojanja te vrste još nisu bila službeno uvedena u katoličkoj Crkvi.

Prema zajedničkom slavlju molitvene Osmine

Dana 25. siječnja 1959., na završetku molitvene osmine za jedinstvo, papa Ivan XXIII. je sazvao Drugi vatikanski sabor, koji je dao snažan zamah ekumenskim nastojanjima u Katoličkoj Crkvi. Sabor je napokon otvorio vrata i službenoj suradnji između tajništva *Vjere i ustroja* Ekumenskog (Svjetskog) Vijeća i vatikanskog *Tajništva za promicanje jedinstva kršćana*.

Godine 1966. održano je zajedničko savjetovanje o Tjednu molitve za jedinstvo kršćana, koje je završeno osnivanjem mješovite radne skupine za pripravu materijala Tjedna. Godine 1968. pripravljen je prvi projekt te skupine. Počevši od 1973. svake godine prvi nacrt materijala za molitvenu osminu pozvana je pripremiti ekumenska skupina iz drugoga dijela svijeta, kojega potom dorađuje međunarodno zajedničko povjerenstvo za pripravu. Takvo kružno "putovanje" kuglom zemaljskom ističe stvarni ekumenski značaj tjedna molitve.

Ova duga povijest zajedničke pripreme za slavlje Molitvene osmine za jedinstvo kršćana dovela je konačno 2004. i do zajedničkog objavljivanja teksta od strane povjerenstva *Vjera i Ustroji Papinskoga Vijeća za jedinstvo kršćana*.

Biblijski tekst i tema za 2008. godinu

Biblijski tekst za stogodišnjicu Osmine uzet je iz Prve poslanice Solunjanima. Tekst " bez prestanka se molite" (1 Sol 5, 17) podvlači bitnu ulogu molitve u životu kršćanske zajednice, za rast njenih članova u njihovom odnosu prema Kristu i jednih prema drugima. Tekst se sastoji od niza imperativa, tvrdnji kojima Pavao potiče zajednicu da živi jedinstvo dano od Boga u Kristu, da bude i u praksi ono što je u načelu: jedno Tijelo Kristovo, vidljivo jedno na ovom mjestu.

Poslanica Solunjanima, datirana između 50. i 51. godine poslije Krista - po mišljenju mnogih egzegeta jedna je od najstarijih Pavlovih poslanica – odražava Pavlov intenzivni odnos naspram kršćanske zajednice u Solunu. Nakon progona u Filipima – gdje su Pavao i njegovi pratioci Sila i Timotej bili napadnuti od gomile i po zapovijedi gradskih sudaca išibani i bačeni u tamnicu (Dj 17, 1-9) - Pavao je osnovao zajednicu u Solunu u nekoliko tjedana intenzivnoga rada, prije nego li će se nastaviti daljnji napadi u Bereji i Ateni (Dj 17, 10-15). Pavao je polagao veliku nadu u solunsku zajednicu: njen rast u vjeri, nadi i ljubavi, njeno prihvaćanje Riječi unatoč trpljenju i njenu radost u Duhu Svetomu, sve ono što je bilo povod njegovom divljenju i pohvali (1 Sol 2, 13-14). Pa ipak Pavao je bio zabrinut. Njegov žurni odlazak nije mu dao vremena da učvrsti i objedini svoj započeti rad i primao je vijesti koje su ga zabrinjavale. Neke poteškoće dolazile su izvana, prije svega progon zajednice i njenih članova (1 Sol 2, 14). Drugi problemi su dolazili iznutra: pojedinci su se ponašali shodno kulturalnom okružju svoga vremena umjesto u skladu s novim životom u Kristu (usp. 1 Sol 4, 1-8), drugi u zajednici dovodili su u pitanje pozicije i vodstvo u zajednici, uključujući i samoga Pavla (usp. 1 Sol 2, 3-7.10); a neki su zdvajali zbog

sudbine onih koji su umirali prije Kristovog povratka: hoće li im biti uskraćeno mjesto u Božjemu kraljevstvu? Je li obećanje spasenja za njih i za druge isprazno (usp. 1 Sol 4, 13)?

Bojeći se da njegov rad ne bude uzaludan, i da neće više biti u stanju nositi se s tom situacijom (3, 1), Pavao, koji se ne može sam vratiti, šalje u Solun Timoteja. Timotej mu se vraća s dobrim vijestima, o jakoj vjeri i ljubavi zajednice i o vjernosti Pavlu. Prva poslanica Solunjanima predstavlja Pavlov odgovor na ove dobre vijesti ali i na izazove s kojima se suočavala Crkva u rastu. On im prvo zahvaljuje za jakost pokazanu u progonima. Potom iskazuje svoju utjehu i radost zbog vijesti koje mu je donio Timotej, te prepoznavajući opasnost za zajednicu od sjemena razdora Crkve on nastoji predusresti različita pitanja, koja su se postavljala u zajednici s obzirom na osobno vladanje (4, 9-12), vodstvo (5, 12-13a) i nadu vječnoga života u Kristu (4, 14 – 5, 11).

Jedan od Pavlovih glavnih ciljeva bio je učvrstiti jedinstvo u zajednici. Niti smrt ne može razdvojiti one koji su sjedinjeni kao jedno Tijelo Kristovo; Krist je umro i uskrsnuo za sve nas, i doći će da svi, kako oni koji su već usnuli, tako i oni koji su još živi "zajedno s Njime živimo" (5, 10).

To je povod Pavlovim "imperativima" u tekstu (usp 5, 13b-18), izabranima iz poduže liste zapovijedi da čine osnovu ovogodišnje molitvene osmine. Hod započinje Pavlovom poukom članova zajednice: "Gajite mir među sobom!" (5, 13b), mir koji nije jednostavno odsutnost konflikta nego stanje harmonije, u kojem svi darovi unutar zajednice pridonose napretku i rastu.

Pavao ovdje nipošto ne nudi apstraktno teološko predavanje niti govori o osjećajima i sentimentima. Baš kao i u glasovitom tekstu o ljubavi u Prvoj poslanici Korinćanima (1 Kor 13), on traži specifično djelovanje, konkretne načine vladanja, po kojima će članovi zajednice očitovati svoju uzajamnu odgovornost i svoju vjernost unutar jednoga Tijela Kristovoga. Ljubav se mora pretvoriti u praksu i postati vidljiva.

Same zapovijedi, koje pridonose njihovom miru /"Kad se približi i ugleda grad, zaplaka nad njim govoreći: 'O kad bi i ti u ovaj dan spoznao što je za tvoj mir!'" (Lk 19, 41-42)/, jesu slijedeće: osigurati doprinos svijetu, sokoliti malodušne, podržavati slabe, biti strpljiv sa svima, ne uzvraćati zlo za zlo nego promicati dobro jedni prema drugima i prema svima, uvijek se radovati i moliti i u svim okolnostima zahvaljivati (usp. 5, 14-18a). Izabrani odlomak završava tvrdnjom, da će vršeci stvari zajednica ostvariti ono što je za nju "volja Božja u Kristu Isusu" (5, 18b).

Apel "bez prestanka se molite" (5, 17) uzglobljen je u taj popis zapovijedi. On naglašava da je život u kršćanskoj zajednici moguć samo po životu molitve. Nadalje, on pokazuje da je molitva bitna sastavnica kršćanskog života, osobito kod onih koji žele očitovati jedinstvo, koje im je dano u Kristu, jedinstvo koje nije ograničeno na doktrinarne sporazume i formalne izjave, nego se izražava u onome "što je za tvoj mir" (usp. Lk 19, 31-32), u konkretnim akcijama koje iskazuju i oblikuju njihovo jedinstvo u Kristu i međusobno.

Kristova molitva i jedinstvo kršćana

Krštenje nas uranja u nasljedovanje Krista i u posluš njegovoj volji, koja je za one koji ga slijede našla svoj izričaj u molitvi za jedinstvo na način da drugi mogu vjerovati u Njega kao onoga koji je poslan od Boga. Molitva koja se sjedinjuje s Isusovom molitvom za jedinstvo doživljava se u Crkvama kao izričaj "duhovnog ekumenizma". Ta je molitva najintenzivnija tijekom molitvene osmine, ali je neophodno da razbije nasipe pukog obavljanja i da uđe u naš svakodnevni život. Važno je poći od toga da je jedinstvo kršćana nije plod samo ljudskih nastojanja, nego je ono uvijek i djelo Duha Svetoga. Kao ljudi nismo u mogućnosti "načiniti" ga ili organizirati, možemo ga samo primiti kao dar Duha, ako smo pripravnici da ga primimo.

Duhovni ekumenizam podrazumijeva razmjenu duhovnih darova na način da za ono što nedostaje pojedinoj od naših tradicija nađemo potrebno upotpunjenje u drugoj komplementarnoj tradiciji, to nam daje mogućnost da nadilazimo naše denominacijske etikete i gledamo Darivatelja svih darova. Iznenađujuće je kod molitve to, da je njen prvi učinak na nama. Naša pamet i naše srce su oblikovani molitvom i naše nastojanje da provedemo u praksu svoju molitvu primjereni je test njezine autentičnosti. Duhovni ekumenizam čisti naše pamćenje. Suočavamo se s teškoćama iz prošlosti, koje ostavljaju mjesta protivnim tvrdnjama i polemičkim tumačenjima o onome što se i zašto dogodilo. Rezultat je da možemo nadići ono što nas drži odijeljenim. Drugom riječju, cilj je duhovnog ekumenizma jedinstvo kršćana koje nas uvodi u poslanje na slavu Božju.

Ako vjernici nasljeđuju Isusa, oni moraju raditi i moliti za jedinstvo kršćana. Crkve imaju doduše različite poglede o vidljivom jedinstvu za koje molimo. Za neke je cilj puno vidljivo jedinstvo, odnosno dovesti Crkve skupa u jednu zajedničku konfesiju, u jedno zajedništvo štovanja i sakramenata, jedno svjedočenje, jedan proces odlučivanja, i jedan život strukturiran tako da ga dijele jedini s drugima. Drugi vide jednu "pomirenu različitost", u kojoj će postojeće Crkve raditi zajedno i davati vjerodostojno svjedočanstvo svijetu. Za treće je opet jedinstvo povezanost nevidljivim vezama koje nas povezuju s Kristom i jedne s drugima, s naglaskom na osobnim načinima življenja vlastite vjere u svijetu.

U ovom je kontekstu molitva za jedinstvo kršćana zahtjevna molitva. Ona je molitva koja mijenja naš identitet, kako osobni tako i konfesionalni. U konačnici ona znači da se mi trebamo odreći svoga viđenja jedinstva i ravnati se i gledati ono što Bog želi za svoj narod. Ovo ne znači da se moramo odreći naše nama svojstvene jedinstvenosti, jer se jedinstvo po prirodi izražava u različitosti. Jedinstvo u različitosti je ono koje odražava otajstvo zajedništva u ljubavi, kakvo je u Bogu samome.

Osam dana

Razmatranja za osam dana u ovogodišnjem molitvenom priručniku Osmine posvećena su upoznavanju molitve za jedinstvo kršćana, duhovnom ekumenizmu i mnogim drugim vidovima traženja jedinstva. Ona nude bitna razmišljanja o temi molitve za jedinstvo kršćana, upravljaju pažnju prema takvoj molitvi i bude zanimanje za nju, povezujući s jednim od imperativa koje je Pavao uputio kršćanskoj zajednici u Solunu. Razmatranje **prvog dana** predstavlja jedinstvo kao dar i poziv u Crkvi, i razmatra o tome što znači "moliti neprestance" za jedinstvo. **Drugi dan** poziva nas kršćane na pouzdanje u Boga i na iskazivanje zahvalnosti za naš rad i našu molitvu za jedinstvo, sjećajući se da je Duh Sveti onaj koji upravlja i vodi naše ekumensko hodočašće. Potreba trajnog obraćanja srca, nas kao pojedinaca i kao Crkava, u žarištu je **trećeg dana**. **Četvrti dan** je naslovljen: "molite uvijek za pravednost" i usmjerava kršćane kristocentričnoj molitvi koja vodi zajedničkom nastojanju da se odgovori na nepravde i na potrebe onih koji trpe.

Strpljivost i ustrajnost idu ruku pod ruku u kršćanskom životu, i **peti dan** nas poziva na molitvenu skrb i uzimanje u obzir različiti ritam i hod naših sestara i braće u težnji za jedinstvom kršćana, koje je Isus želio za svoje učenike. **Šesti dan** potiče na molitvu za milost da budemo sredstva dobre volje u djelu pomirenja s Bogom. **Sedmi dan** sugerira da onako kako smo naučili raditi zajedno odgovarajući na tjeskobe bližnjih, možemo na isti način naučiti ići zajedno i u molitvi, i u vrednovanju većine različitih oblika kako se kršćani obraćaju Bogu u svojim potrebama. Završno razmatranje **osmog dana** propitkuje gdje se nalazimo na svome putovanju k jedinstvu, koje vodi Duh, i poziva nas i naše Crkve da svim svojim bićem ponovno potvrdimo svoju obvezu molitve za jedinstvo i mir, koje je htio Bog.

PRIPRAVA TEKSTA ZA MOLITVENU OSMINU ZA JEDINSTVO KRŠĆANA 2008.

Polazni tekst pripremio je Ekumenski i Međureligijski institut iz Graymoora (Graymoor Ecumenical & Interreligious Institute), New York, država New York, SAD (GEII) njegov direktor James Loughran, SA, u suradnji sa dr. Ann Riggs, izvršnom direktoricom povjerenstva Vjera i ustroj Nacionalnog vijeća Crkava u Kristu Sjedinjenih američkih država (NCCCUSA), dr. Keelan Downton, istraživačem, prečasnim Jamesom Massa, Direktorom Tajništva za ekumenske i međureligijske poslove Katoličke biskupske konferencije Sjedinjenih država (USCCB) i gospođom Susan Dennis, Predsjednicom i izvršnom direktoricom Međucrkvengog centra u New Yorku, država New York, SAD.

Materijal predstavlja dakle profesionalnu suradnju između GEII, NCCCUSA, USCCB i Međucrkvengog centra, svih zajedno, uključenih u promicanje Osmine za jedinstvo. Svima njima pripada posebna pažnja o ovogodišnjoj stoljetnici Osmine za jedinstvo Crkve, slavljenoj prvi puta u Graymooru (Garrison, New York) od 18. do 25. siječnja 1908. godine. Priprava teme i tekstova podsjeća na stogodišnju povijest molitve, istovremeno ju osnažujući temom "Bez prestanka se molite!"

Materijal je poprimio svoj sadašnji oblik tijekom susreta Međunarodnog pripravnog povjerenstva imenovanog od strane povjerenstva Vjera i Ustroj Svjetskog vijeća Crkava (WCC) i Papinskog vijeća za promicanje jedinstva kršćana. Međunarodna skupina se sastala u Graymooru (Garrison, New York) u rujnu 2006., i želi iskazati osobitu zahvalnost braći s sestrama *Atonement-a* za njihovu velikodušnu gostoljubivost, kao i svima onima koji su bili uključeni u pripremu polaznog nacрта.

EKUMENSKO MOLITVENO SLAVLJE

"Molite se bez prestanka" (1 Sol 5, 17)

Uvod u ekumensko slavlje

Predloženo liturgijsko slavlje ponovno poziva na vjeru u vrijednost molitve, duboko ukorijenjenu u Americi. Ona donosi elemente katoličke liturgije zajedno s liturgijskim osobinama drugih kršćanskih povijesnih tradicija, s određenim prinosima protestantskog pijetizma i američkog pentekostalizma. U pogledu pjevanih dijelova preporučuje se korištenje pjesama nadahnutih evanđeljem. Slavlje se sastoji od tri različita dijela, povezana s temama osam dana.

Pregled slavlja

Prvi dio započinje molitvama Duhu Svetom za dar jedinstva među kršćanima i za darove koji pridonose jedinstvu. Središnja sastavnica ovoga prvog dijela je riječ Božja. Opća tema čitanja jest poziv na traženje volje Božje, praćene stalnom molitvom (Iz 55, 6-9; 1 Sol 5, 12a.13b-18), osobito molitvom sjedinjenom s molitvom Kristovom da svi njegovi učenici budu jedno (Iv 17, 6-21). Razmatranje je popraćeno trenutkom šutnje i zahvaljivanja, da bismo se sa zahvalnošću prisjetili

djela Duha Svetoga u srcima i životima onih koji su pridonijeli nastanku i razvoju Molitvene osmine za jedinstvo kršćana (vidi Uvod).

U drugom dijelu liturgijskog slavlja, svi sudionici se ujedanjuju kako bi zajedno uputili zazive, prinijeli darove i razmijenili znak mira. Znak mira i prinos darova su odabrani da istaknu svoju vrijednost znaka već postojećeg zajedništva i solidarnosti. Himni i pjesme mogu još pojačati izričaj "djelatne vjere" i nade, znakovite za te čine i zagovorne molitve.

Treći dio sadrži ispovijest vjere u Krista Uskrsloga, blagoslov i molitvu otpusta, odnosno poslanja. Predložena je simbolika svjetla. Ovaj završni dio slavi radost zbog toga što zajedno ispovijedamo našu vjeru u uskrsloga Krista, svjetlo našega života (1 Kol 12-20), i vodi nas da se iznova obvezemo – osobno i zajednički – moliti se bez prestanka i raditi za jedinstvo kršćana. Poslani smo s Božjim blagoslovom. Sudionici skupa napuštaju mjesto kulta držeći svi upaljenu svijeću, simbol činjenice da su kršćani pozvani ustrajati, kako u molitvi za jedinstvo kojemu je izvor Krist, tako i u ekumenskoj aktivnosti radi uprisut-njenja Krista uskrsloga.

P: Predslavitelj
Č: Čitač
S: Svi

I. DOBRODOŠLICA, ZAZIV DUHA SVETOGA I NAVJEŠTAJ BOŽJE RIJEČI

Ulazna pjesma i procesija

Predslavitelji i sudionici mogu ući u procesiji. Za to se vrijeme pjeva ulazni himan. Predlaže se da samo jedan od njih nosi upaljenu uljanicu ili svijeću, koja će biti stavljena pred skup, primjerice na oltar/pričesni stol, gdje je postavljena Biblija. Svim sudionicima bi pri ulazu, trebala biti darovana neupaljena svijeća.

Pozdrav dobrodošlice i zaziv Duha Svetoga

Predslavitelj ili odgovorni za zajednicu koja je domaćin molitvenog skupa upućuje dobrodošlicu svima u ime Isusa Krista, našega Gospodina, govoreći:

P: Zazovimo zajedno Duha Svetoga, svjetlo naših srdaca, dah života i jakost Oca, koji se očituje u Isusovoj smrti i uskrsnuću. Neka bi nastavio svoje djelo pomirenja i zajedništva, započeto navještajem apostola.

Možda ne prepoznamo to djelo Duha Svetoga na svakom koraku prema većem zajedništvu u ljubavi, prema pomirenju i pravdi, bilo u ekumenskom gibanju bilo u Molitvenoj osmini za jedinstvo kršćana tijekom proteklih sto godina?

Jedan od predslavitelja uvodi kratko u slavlje 2008., stavljajući ga u kontekst stogodišnjice Osmine, koju je utemeljio o. Paul Wattson 1908. godine, a kojom je dan model Molitvene osmine.

P: Započnimo zajedno našu molitvu zazivom trojedinog jedinstva našega Boga Oca, Sina i Duha Svetoga, kako bismo mogli primiti Boga u svoja srca, kako bi Bog mogao prihvatiti nas u sebe, u Kristu Isusu, Gospodinu našem.

S: Amen.

P: Molimo Oca, da pošalje darove svoga Svetoga Duha, da bi se naša srca mogla otvoriti njegovoj prisutnosti, i da bi on mogao biti prisutan u našim molitvama i uvesti nas u svoje zajedništvo.

Jedinstvo Crkve je djelo Duha Svetoga. Ni na koji ga način ne možemo doseći samo svojim snagama. Molimo Duha, da siđe na svakoga od nas, da blagoslovi Crkvu Božju da njegovom milošću ponovno postane jedno u Kristu.

P: Dođi Duše Sveti!

S: Napuni naša srca svojom milošću!

P: Dođi Duše Sveti!

S: Oslobodi nas od sumnje i nepovjerenja!

P: Dođi Duše Sveti!

S: Daruj nam vjeru, da nastavimo dalje!

P: Dođi Duše Sveti!

S: Preobrazi naša srca kamena!

P: Dođi Duše Sveti!

S: Razastru pravdu Kristovu u naš svijet!

P: Dođi Duše Sveti!

S: Pomozi nam da shvatimo da smo braća i sestre!

P: Dođi Duše Sveti!

S: Sruši zidove među nama!

P: Dođi Duše Sveti!

S: Podari nam svoje darove da ih možemo dijeliti!

P: Dođi Duše Sveti!

S: Zagovaraj nas, Duše Očev, tvoj neizrecivi uzdah dopire dalje od naših riječi!

P: Dođi Duše Sveti!

S: Sjedini sve kršćane u Kristu, našem Gospodinu!

Slijedi pjevani himan Duhu Svetomu: "Veni Creator" ili "Veni Sancte Spiritus" iz Taizé-a, ili neki drugi himan, moguće i iz tradicije duhovnih pjesama iz Amerike.

P: Da se dogode novi i trajni Duhovi. Da se naše Crkve još jednom založe za molitvu za puno jedinstvo kršćana, i da se naše molitve pridruže molitvama cijeloga stoljeća "da svi budu jedno". Molimo da Krist, naš Gospodin, koji živi i vlada s Ocem i s Duhom Svetim, jednim Bogom, sada i uvijek.

S: Amen

Navještaj riječi Božje

Prvo čitanje (Iz 55, 6-9)

Č: Iz Knjige proroka Izaije

Tražite Gospodina dok se može naći, zovite ga dok je blizu! Nek' bezbožnik put svoj ostavi, a zlikovac naume svoje. Nek' se vrati Gospodu, koji će mu se smilovati, k Bogu našem jer je velikodušan u praštanju. "Jer misli vaše nisu moje misli i puti moji nisu vaši puti," riječ je Gospodnja. "Visoko je iznad zemlje nebo, tako su puti moji iznad vaših putova, i misli moje iznad vaših misli." Riječ Gospodnja.

S: Bogu hvala!

Psalam (34) *(Pjevani ili recitirani)*

Č: *Siromah vapi i Gospodin ga čuje!*

S: *Siromah vapi i Gospodin ga čuje!*

Č: Blagoslivljat ću Jahvu u svako doba,
njegova će mi hvala biti svagda na ustima!
Nek' se Jahvom duša moja hvali:
nek' čuju ponizni i nek' se raduju!

S: *Siromah vapi i Gospodin ga čuje!*

Č: Veličajte sa mnom Jahvu,
uzvisujmo ime njegovo zajedno!
Tražio sam Jahvu, i on me usliša,
izbavi me od straha svakoga.

S: *Siromah vapi i Gospodin ga čuje!*

Č: U njega gledajte i razveselite se,
da se ne postide lica vaša.
Eto, jadnik vapi, a Jahve ga čuje,
izbavlja ga iz svih tjeskoba.

S: *Siromah vapi i Gospodin ga čuje!*

Č: Anđeo Jahvin tabor podiže
oko njegovih štovalaca da ih spasi.
Kušajte i vidite kako dobar je Jahve:
blago čovjeku koji se njemu utječe!

S: *Siromah vapi i Gospodin ga čuje!*

Č: Bojte se Jahve, vi sveti njegovi:
ne trpe oskudice koji ga se boje.
Osiromašiše mogućnici i gladuju,
a koji traže Jahvu ne trpe oskudice.

S: *Siromah vapi i Gospodin ga čuje!*

Č: Dođite, djeco, i poslušajte me,
učit ću vas strahu Gospodnjem.
O čovječe, ljubiš li život?
Želiš li dane mnoge uživati dobra?

S: *Siromah vapi i Gospodin ga čuje!*

Č: Jezik svoj oda zla suspreži
i usne od riječi prijevarnih!
Zla se kloni, a čini dobro,
traži mir i za njim idi!

S: *Siromah vapi i Gospodin ga čuje!*

Č: Oči Jahvine gledaju pravedne,
uši mu slušaju vapaje njihove.
Lice se Jahvino okreće protiv zločinaca
da im spomen zatre na zemlji.

S: Siromah vapi i Gospodin ga čuje!

Č: Pravednici zazivaju, i Jahve ih čuje,
izbavlja ih iz svih tjeskoba.
Blizu je Jahve onima koji su skršena srca,
a klonule duše spasava.

S: Siromah vapi i Gospodin ga čuje!

Č: Mnoge nevolje ima pravednik,
ali ga Jahve od svih izbavlja.
On čuva sve kosti njegove:
ni jedna mu se neće slomiti.

S: Siromah vapi i Gospodin ga čuje!

Č: Opakost bezbošca ubija,
platit će koji mrze pravednika.
Jahve izbavlja duše slugu svojih,
i neće platiti tko god se njemu utječe.

S: Siromah vapi i Gospodin ga čuje!

Drugo čitanje (1 Sol 5, 12a.13b-18)

Č: Iz Prve Poslanice svetoga Pavla apostola Solunjanima

Molimo vas, braćo... Gajite mir među sobom! Potičemo vas, braćo: opominjite neuredne, sokolite malodušne, podržavajte slabe, budite velikodušni prema svima! Pazite da tko komu zlo zlom ne uzvati, nego uvijek promičite dobro jedni prema drugima i prema svima. Uvijek se radujte! Bez prestanka se molite! U svemu zahvaljujte! Jer to je za vas volja Božja u Kristu Isusu. Riječ Gospodnja.

S: Bogu hvala.

Pjeva se Aleluja

Evandjelje (Iv 17, 1a.6-21)

Č: Navještaj svetog evandjelja po Ivanu.

S: Slava tebi Gospodine.

Č: To Isus doreče, a onda podiže oči k nebu i progovori: Oče (...) Objavio sam ime tvoje ljudima koje si mi dao od svijeta. Tvoji bijahu, a ti ih meni dade i riječ su tvoju sačuvali. Sad upoznaše da je od tebe sve što si mi dao jer riječi koje si mi dao njima predadoh i oni ih primiše i uistinu spoznaše da sam od tebe izišao te povjerovaše da si me ti poslao. Ja za njih molim; ne molim za svijet, nego za one koje si mi dao jer su tvoji. I sve moje tvoje je, i tvoje moje, i ja se proslavih u njima. Ja više nisam u svijetu, no oni su u svijetu, a ja idem k tebi. Oče sveti, sačuvaj ih u svom imenu koje si mi dao: da budu jedno kao i mi. Dok sam ja bio s njima, ja sam ih čuvao u tvom imenu, njih koje si mi dao; i štitio ih, te nijedan od njih ne propade osim sina propasti, da se Pismo ispuni. A sada k tebi idem i ovo govorim u svijetu da imaju puninu moje radosti u sebi. Ja sam im predao tvoju riječ, a svijet ih zamrzi jer nisu od svijeta kao što ni ja nisam od svijeta. Ne molim te da ih uzmeš sa svijeta, nego da ih očuvaš od Zloga. Oni nisu od svijeta kao što ni ja nisam od svijeta. Posveti ih u istini: tvoja je riječ istina. Kao što ti mene posla u svijet tako i ja poslah njih u svijet. I za njih posvećujem samog sebe da i oni budu posvećeni u istini. Ne molim samo za ove nego i za one koji će na njihovu riječ vjerovati u mene: da svi budu jedno kao što ti,

Oče, u meni i ja u tebi, neka i oni u nama budu da svijet uzvjeruje da si me ti poslao. Riječ Gospodnja.

S: Slava tebi Gospodine.

Propovijed / Meditacija

Slijede trenuci šutnje.

Zahvalnica

Iskazuje se hvala Bogu za darove primljene unutar ekumenskog pokreta i u kreposti vjernosti kršćana koji su molili za jedinstvo u Kristu.

U skladu s kontekstom, skup može izričiti spomenuti plodove ekumenskog pokreta i molitve za jedinstvo, kako na lokalnoj tako i na općoj razini.

P: Uistinu, Bog je naš velik! Srca su naša prepuna udivljenja!

S: Uistinu, Bog je naš velik! Srca su naša prepuna udivljenja!

Odgovor hvale može se ponavljati nakon svake strofe.

Č1: Zahvaljujemo ti za Isusa, slugu tvoga, čije ime zaziva mnoštva naroda.

S: Uistinu, Bog je naš velik! Srca su naša prepuna udivljenja!

Č2: Zahvaljujemo ti za Krista, Tvoga izaslanika, on je naše zajedništvo i vodi nas k jedinstvu u jednoj vjeri.

S: Uistinu, Bog je naš velik! Srca su naša prepuna udivljenja!

Č3: Zahvaljujemo ti za sve one koji su revnovali u potrazi za jedinstvo kršćana, bili ono poznati, kao oci Wattson i Couturier, bili nepoznati, kao svi vjernici naroda Božjega, svi koji su, odazivajući se tvome pozivu, služili kršćanskom jedinstvu.

S: Uistinu, Bog je naš velik! Srca su naša prepuna udivljenja!

Č4: Zahvaljujemo ti za obilje darova ove stalne molitve za jedinstvo u Kristu, koja se k tebi uzdiže sa svih kontinenata.

S: Uistinu, Bog je naš velik! Srca su naša prepuna udivljenja!

Č5: Već puno stoljeće slušali smo trajnu molitvu koja je donijela tako mnogo dobrih plodova.

S: Uistinu, Bog je naš velik! Srca su naša prepuna udivljenja!

Č6: Da nas tvoj Duh ohrabri da ustrajemo u molitvi i da uvijek imamo živo napameti djelatnu vjeru svih "svetih": preteča, teologa i onih koji su bili vjerni u molitvi za ekumenski pokret, u svojoj ljubavi prema evanđelju i prema Crkvi.

S: Uistinu, Bog je naš velik! Srca su naša prepuna udivljenja!

P: Sada, Bože i Oče naš, iz dubine svoga bića i svojih srdaca obraćamo se tebi i zahvaljujemo ti za sve one koje je prosvijetlila i pozvala tvoja Riječ, da i nas tvoj Sveti Duh snažno nadahne i upravlja, kako Ti želiš, da budemo zajedno u jednom krštenju, u jednoj vjeri, u jednoj Euharistiji, na hvalu i slavu tvoga imena. Po Kristu Gospodinu našem.

S: Amen.

Slijede pjesme koje izražavaju hvalu, zahvalnost i slavu Bogu, primjerice: Slava Bogu na visini (Gloria), Trisagion i sl. Mogu se dodati i drugi psalmi, popraćeni kraćim uvodom: Ps 33, 34, 36.

II. MOLITVENI ZAZIVI I SIMBOLIČKI ZNAK JEDINSTVA

Molitveni zazivi

Svi ili ustaju ili ostaju sjediti tijekom molitve, već prema mjesnom običaju.

P: Molimo Oca, po Sinu i u Duhu Svetome, za potrebe naših Crkava, za potrebe svijeta i osobne potrebe, govoreći zajedno: *Gospodine smiluj nam se i usliši nas!*

S: Gospodine, smiluj nam se i usliši nas!

P: Molimo se bez prestanka za jedinstvo kršćana,

S: Gospodine, smiluj nam se i usliši nas!

P: Molimo se bez prestanka za odgovorne u našim Crkvama i vjerskim zajednicama, da postojano vrše svoju zadaću služenja jedinstvu kršćana,

S: Gospodine, smiluj nam se i usliši nas!

P: Molimo za sve krštene, da mogu trajno moliti "da svi budu jedno (...) da svijet uzvjeruje",

S: Gospodine, smiluj nam se i usliši nas!

Molimo za Crkve i vjerske zajednice koje se izlažu opasnosti daljnjih podjela i raskola, da se očuva njihovo jedinstvo,

S: Gospodine, smiluj nam se i usliši nas!

P: Molimo za Vijeća Crkava u cijelome svijetu, na nacionalnoj i lokalnoj razini, da djelo koje oni zajedno vrše mogne biti svjedočanstvo evanđelja pred svijetom,

S: Gospodine, smiluj nam se i usliši nas!

P: Molimo za ekumenske dijaloge među našim Crkvama i zajednicama vjere, da sve ono što nas dijeli mogne biti nadiđeno s mudrošću, ljubavlju i istinom,

S: Gospodine smiluj nam se i usliši nas!

P: Molimo da svi kršćani mognu svjedočiti evanđelje, udaljiti se od svega onoga što razara i prigriliti pravednost, mir i solidarnost. Za siromašne, potlačene, žrtve rata i nasilja. Za one koji imaju skršena srca i za one koje mrze i zlostavljaju,

S: Gospodine, smiluj nam se i usliši nas!

P: Molimo da Gospodin usliši našu trajnu molitvu, po Kristu Gospodinu našem.

S: Amen!

Znak mira

P: Gospodin s vama.

S: Is duhom tvojim.

P: Pošto smo molili Boga da nam oprostí naše grijehe, i dok ih mi opraštamo jedni drugima, razmijenimo znak mira kao izražaj našega jedinstva u molitvi, u vjeri, u ljubavi i u nadi punog zajedništva.

Svi sudionici razmjenjuju znak mira. Za to se vrijeme pjeva prikladna pjesma ili himan, npr. "Ubi caritas, et amor, Deus ibi est".

Prinos darova

III. OBVEZIVANJE NA TRAJNU MOLITVU I EKUMENSKO DJELOVANJE, BLAGOSLOV I OTPUST

Paljenje svijeća

Za vrijeme paljenja svijeća ili uljanica svira se instrumentalna glazba.

Sa propovjedaonice se predaju upaljene svijeće osobama u prvim redovima, odakle se svjetlost širi po cijeloj crkvi. Kada su sve svijeće zapaljene svi zajedno ispovijedaju vjeru u Krista.

Ispovijest vjere u Krista uskrsloga, naše jedinstvo i svjetlo naših života

S: S radošću zahvaljujući Ocu
koji nas osposobi za dioništvo
u baštini svetih u svjetlosti.
On nas izbavi iz vlasti tame
i prenese u kraljevstvo Sina, ljubavi svoje,
u kome imamo otkupljenje, otpuštenje grijeha. On je slika Boga nevidljivoga,
Prvorodenac svakog stvorenja.
Ta u njemu je sve stvoreno
na nebesima i na zemlji, vidljivo i nevidljivo,
bilo Prijestolja, bilo Gospodstva,
bilo Vrhovništva, bilo Vlasti
- sve je po njemu i za njega stvoreno:
on je prije svega i sve stoji u njemu.
On je Glava Tijela, Crkve;
on je Početak, Prvorodenac od mrtvih,
da u svemu bude Prvak.
Jer svidjelo se Bogu
u njemu nastaniti svu Puninu
i po njemu
- uspostavivši mir krvlju križa njegova –
izmiriti sa sobom sve,
bilo na zemlji, bilo na nebesima.

Oče naš

Za molitvu Očenaša vjernici se mogu, ako je prikladno, pozvati da ostave svoja mjesta i upute se prema središnjem prostoru ispred oltara. Ako je moguće, bilo bi znakovito, da oblikuju koncentrične krugove. Ako je u skladu s mjesnim običajima, sudionici se također mogu za vrijeme molitve držati za ruke.

P: Ujedinimo sada svoje pameti, svoja srca i svoje glasove sa svim kršćanima cijeloga svijeta,
dok molimo riječima koje nam je ostavio Isus.

S: Oče naš, koji jesi na nebesima,
sveti se ime Tvoje,
dođi kraljevstvo Tvoje.
budi volja Tvoja,
kako na nebu tako i na zemlji.
Kruh naš svagdanji daj nam danas,
i otpusti nam duge naše,
kako i mi otpuštamo dužnicima našim.
I ne uvedi nas u napast, nego izbavi nas od zla. Amen.

Ekumensko obvezivanje

Svijeeće su upaljene u rukama.

S: Gospodine, slavimo te zbog tvoje milost koju si nam iskazao u ekumenskom u ekumenskom pokretu. U radosti što smo pozvani služiti ti zajedničkoj potrazi za jedinstvom kršćana, spoznajemo djelo Duha Svetoga i čudesnu raznolikost darova i talenata Duha namijenjenih razdavanju. Obvezujemo se ustrajati u stalnoj molitvi za jedinstvo kršćana, da bismo po konkretnim znakovima pomirenja ostvarivali savršeno jedinstvo u tvome Sinu Isusu Kristu. Amen.

Blagoslov

P: Ostavljamo ovo mjesto radosni što smo zajedno molili i što smo pozvani moliti se bez prestanka, dok očekujemo veliki dan, kada ćemo svi biti savršeno sjedinjeni u Kristu. Gospodin s vama

S: I s duhom tvojim.

Predslavitelji, ako je prikladno, mogu izgovarati zajedno:

P: Gospodin neka vas blagoslovi i čuva, neka vas obraduje svojom dobrotom i obaspe svojim darovima. Neke Gospodin svrne svoj pogled na vas i podari vam mir i sreću.

S: Amen.

P: Blagoslovio nas Gospodin, Otac Sin i Duh Sveti.

S: Amen.

P: Pođimo u miru, moleći Gospodina neprestance, radujući se u nadi i ne prestajući nikada zahvaljivati Bogu.

S: Hvalimo te, Bože.

Završna procesija s upaljenim svijećama u ruci.

Odgovorni u mjesnim crkvama, pastori, služitelji, lektori i ostali sudionici u obredu, kreću se prema izlazu iz crkve s upaljenim svijećama.

Za vrijeme završne procesije može biti pjevana prikladna pjesma ili himan, koji naglašavaju obvezu kršćana u poslanju jedinstva.

BIBLIJSKA RAZMIŠLJANJA I MOLITVE ZA SVAKI DAN MOLITVENE OSMINE

Prvi dan: Uvijek molite

"Bez prestanka se molite" (1 Sol 5, 17)

Izajja 55, 6-9: Tražite Gospodina dok se može naći

Psalam 34(33): Tražio sam Gospodina, i on me usliša

1 Solunjanima 5, 12a. 13b-18: Bez prestanka se molite

Luka 18, 1-8: Uvijek molite, nikad ne posustanite

Komentar

Pavao piše: "Uvijek se radujte! Bez prestanka se molite! U svemu zahvaljujte! Jer to je za vas volja Božja u Kristu Isusu". Njegova poslanica napisana je zajednici vjernika zabrinutoj pred smrću. Mnoga braća i sestre, dobri vjernici, "usnuli" su prije nego što se Gospodin vratio da ih privede k Uskrsnuću. Što će biti s tim preminulim vjericima? Što će se dogoditi sa živima? Pavao ih uvjerava da će mrtvi uskrsnuti zajedno sa živima i potiče ih da "mole bez prestanka". Što znači "molite se bez prestanka"? Današnja čitanja nude nam neke smjernice za odgovor na ovo pitanje. Čitav naš život mora bit traženje Gospodina, u sigurnosti da ćemo ga naći ako ga tražimo.

Usred progonstva, kada je sve izgledalo suho i bez nade, prorok Izajja naviješta: "Tražite Gospodina dok se može naći, zovite ga dok je blizu". I u progonstvu Gospodin je blizu, potičući svoj narod da mu se vrati kroz molitvu i da slijedi njegove zapovijedi te tako upozna njegovo milosrđe i oprostjenje. Psalam 34. veliča proročku sigurnost da će Gospodin dati odgovor onima koji ga zazivaju te snažno poziva na neprestanu molitvu.

U Lukinom evanđelju, Isus poučava svoje učenike preko parabole o udovici koja traži pravdu kod suca koji niti se boji Boga niti mari za ljude. Parabola poučava kako valja biti postojan u molitvi – "uvijek moliti, nikada ne sustati" – i pun pouzdanja da će molitva biti uslišana: "Neće li Bog obraniti svoje izabrane koji dan i noć k njemu vape?".

Kao kršćani u traženju jedinstva, promišljajmo o ovim čitanjima kako bismo otkrili "volju Božju" za nas "u Kristu Isusu". Krist je onaj koji živi u nama. Poziv na "neprestanu molitvu" postaje dio njegovoga vječnog zagovora kod Oca: "da svi budu jedno [...] da svijet uzvjeruje". Jedinstvo koje tražimo jest jedinstvo "kako ga Krist želi" i obilježavanje molitvene "osmine" za jedinstvo kršćana odraz je biblijskoga pojma punine, nada je to da će jednoga dana naša molitva biti uslišana.

Jedinstvo je Božji dar Crkvi. No ono je i poziv kršćanima da žive taj dar. Molitva je vrelo iz kojega izvire svaki ljudski pokušaj za ostvarenjem i očitovanjem punoga vidljivog jedinstva. Mnogi su plodovi molitvenih osmina obilježavanih kroz proteklih stotinu godina. Mnoge su i zapreke koje još uvijek dijele kršćane i Crkve. Ako želimo održati nadu, moram biti čvrsti u molitvi kako bismo mogli tražiti Gospodina i njegovu volju u svemu što činimo i u svemu što jesmo.

Molitva

Gospodine jedinstva,
Oče, Sine i Duše Sveti,
mi te bez prestanka molimo
da svi budemo jedno, kao što si Ti jedno.
Oče, čuj nas dok te tražimo,
Kriste, vodi nas jedinstvu koje je tvoja volja za nas,
Duše, ukrijepi našu nadu. Amen.

Drugi dan: Uvijek molite, uzdajući se samo u Boga

"U svemu zahvaljujte" (1 Sol 5, 18)

1 Kr 18, 20-40: Gospodin je Bog! On je pravi Bog!
Psalam 23(22): Gospodin je pastir moj
1 Solunjanima 5, 12a.13b-18: U svemu zahvaljujte
lv 11, 17-44: Oče, hvala ti što si me uslišao

Komentar

Molitva je ukorijenjena u pouzdanju da je Bog moćan i vjeran. Samo Bog je onaj koji sve drži u svojoj ruci, sadašnjost i budućnost. Njegova riječ je vjerodostojna i istinita.

Ilijina povijest u Prvoj knjizi o kraljevima neopozivo očituje jedincatost Božju. Ilija kori otpadnike, klanjatelje Baala, koji ne odgovara na njihove molitve. Kada pak Ilija moli jedinoga Boga Izraelova, odgovor je neposredan i čudesan. Vidjevši to narod svoje srce ponovno obraća Bogu. Psalam 33. jaka je ispovijest pouzdanja. Opisuje osobu koja vjeruje da ju Bog vodi te da je s njom i u tmuni i u trenucima očaja i potlačenosti.

Možemo se zateći u teškim okolnostima, čak u previranju. Možemo doživjeti trenutke očaja i malodušnosti. Može nam se činiti da se Bog skriva. Međutim On nije odsutan. On će očitovati svoju osloboditeljsku snagu usred naše životne borbe. I to je razlog da mu u svemu zahvaljujemo.

Uskrsnuće Lazara od mrtvih jedna je od najdramatičnijih scena koje donosi Ivanovo evanđelje. Ono očituje Kristovu snagu kojom kida okove smrti te predoznačava novo stvorenje. Pred okupljenim narodom Krist moli, zahvaljujući Ocu za čudesna djela koja će učiniti. Božje djelo spasenja ispunja se u Kristu – da svi u njega povjeruju.

Ekumensko hodočašće put je razumijevanja i ostvarivanja čudesnih djela Božjih. Međusobno razdijeljene kršćanske zajednice ponovno se pronalaze. Otkrivaju svoje jedinstvo u Kristu i shvaćaju da je svaka od njih dio jedne Crkve i da jedne druge trebaju.

Obzorje jedinstva može biti zamračeno: frustracijom, napetošću ili pak sumnjom jesmo li mi kršćani doista pozvani biti zajedno. Ono što nas održava jest naša neprestana molitva: naš pogled usmjeren je u Boga s pouzdanjem. Uzdajmo se da on i dalje djeluje u nama i vodi nas prema svjetlu svoje pobjede. Njegovo Kraljevstvo počinje našim pomirenjem i rastućim jedinstvom.

Molitva

Bože svega stvorenoga,
poslušaj svoju djecu koja te mole.
Pomozi nam održati vjeru i pouzdanje u te.
Nauči nas uvijek zahvaljivati,
pouzdavajući se u tvoje milosrđe.
Daruj nam istinu i mudrost
kako bi tvoja Crkva mogla ustati
na novi život zajedništva.
Samo si ti naša nada. Amen.

Treći dan: Molite bez prestanka za obraćenje srdaca

"Opominjite neuredne, sokolite malodušne" (1 Sol 5, 17)

Jona 3, 1-10: Obraćenje Ninive
Psalam 51(50): Čisto srce stvori mi, Bože
1 Solunjanima 5, 12a.13b-18: Sokolite malodušne
Marko 11, 15-17 18,1-8: Dom molitve

Komentar

Na početku i u samome središtu ekumenskoga nastojanja nalazi se hitni poziv na kajanje i obraćenje. Ponekad je potrebno znati kako se uzajamno potaknuti na našu zadaću unutar kršćanskih zajednica, upravo poput Pavla koji opominje u Prvoj poslanici Solunjanima: ako jedan ili drugi siju neslogu, neka bude ukoren; ako se neki boje što bi jedno zahtjevno pomirenje sa sobom moglo donijeti, neka budu ohrabreni.

Zbog čega skrivati tu činjenicu? Ako podjela među kršćanima postoji, to je i zbog nedostatka volje za ekumenskim dijalogom te također, sasvim jednostavno, zbog nedostatka molitve za jedinstvo.

Biblija nam govori kako je Bog poslao Jonu da prekori Ninivu i kako se cijeli grad pokajao. Na jednak način kršćanske zajednice moraju poslušati Riječ Božju i pokajati se. Tijekom posljednjega stoljeća nisu nedostajali proroci jedinstva koji su kršćanima posvješćivali nevjernost vidljivu u njihovim podjelama i koji su ih podsjećali na hitnost pomirenja.

U svjetlu snažne zgrade Isusova čišćenja Hrama, poziv na kršćansko pomirenje može ozbiljno potaknuti raspravu o našem ograničenom samorazumijevanju. I mi imamo veliku potrebu za pročišćenjem. Potrebno nam je znati kako osloboditi naše srce od svega onoga što mu onemogućuje da postane pravi dom molitve, u zauzetosti za jedinstvo svih naroda.

Molitva

Gospodine,
U dnu našega bića ti želiš istinu;
u skrovištu našega srca ti naš učiš mudrosti.
Nadahni nas kako se uzajamno hrabriti na putu jedinstva.
Pouči nas obraćenju nužnom za pomirenje.
Daruj svakome od nas novo srce, ekumensko srce.
Za to te molimo. Amen.

Četvrti dan: Molite uvijek za pravednost

"Pazite da tko komu zlo zlom ne uzvati, nego uvijek promičite dobro jedni prema drugima i prema svima" (1 Sol 5,15)

Izlazak 3, 1-12: Bog čuje vapaje sinova Izraelovih
Psalam 146(145): Gospodin potlačenima vraća pravicu
1 Solunjanima 5, 12a. 13b-18: Pazite da tko komu zlo zlom ne uzvati
Matej 5, 38-42: Ne opirite se Zlomu

Komentar

Poput naroda Božjega, pozvani smo zajedno moliti za pravdu. Bog čuje jauk potlačenih, potrebnih, jauk siročeta i udovice. Bog je Bog pravde i uslišava naše molitve po svome sinu Isusu Kristu, koji nas je tražio da zajedno surađujemo u jedinstvu i miru, a ne u nasilju. Isto nas podsjeća i Pavao kada ističe: "Pazite da tko komu zlo zlom ne uzvati, nego uvijek promičite dobro jedni prema drugima i prema svima".

Kršćani bez prestanka mole za pravdu, kako bi se sa svakim ljudskim životom postupalo s dostojanstvom i kako bi dobio što mu pripada. U Sjedinjenim Državama, nepravda ropstva dokončana je tek krvavim građanskim ratom, nakon kojega je uslijedilo stoljeće rasizma podržavano od strane Države. Čak i među crkvama je nastala podjela po boji kože. Nažalost, rasizam i drugi oblici netolerancije, poput straha od stranaca, još uvijek ne nestaju iz života Sjeverne Amerike.

Ipak upravo po naporima Crkava, napose onih afro-američkih i njihovih ekumenskih *partnera*, te ponajviše preko nenasilnoga otpora velečasnog dr. Martina Luthera Kinga Mlađeg, sačuvana su civilna prava kao zajedničko blago sviju u Sjevernoj Americi.

Njegovo čvrsto i duboko uvjerenje, prema kojemu samo ljubav nadahnutu Kristovim primjerom može zaista pobijediti mržnju i preobraziti društvo, nastavlja nadahnjivati kršćane i privlačiti ih na suradnju oko pravde. Dan rođenja Martina Luthera Kinga nacionalni je praznik u Sjedinjenim Državama. Svake godine ta obljetnica pada blizu Tjedna molitve za jedinstvo kršćana.

Bog je čuo i odgovorio na jauk Izraelaca. Bog i danas nastavlja slušati i odgovarati na plač potlačenih. Isus nas podsjeća da je pravda Božja utjelovljena u samoj njegovoj volji da žrtvuje vlastitu narav, vlastitu moć, vlastiti ugled i sam svoj život kako bi u naš svijet donio pravdu i pomirenje, zahvaljujući kojima se svim ljudima priznaje jednaka vrijednost i dostojanstvo.

Samo slušajući i odgovarajući na plač potlačenih možemo hoditi zajedno na putu prema jedinstvu. Ovo vrijedi i za Ekumenski pokret, gdje ćemo možda biti pozvani učiniti "jednu milju više" u našoj raspoloživosti uzajamno se saslušati, napustiti planove osвете i djelovati u ljubavi.

Molitva

Gospodine Bože,
Ti si stvorio čovječanstvo,
muškarca i ženu na svoju sliku.
Mi te neprestano molimo,
jednom mišlju i jednim srcem,
da gladni ovoga svijeta budu nasićeni,
da potlačeni budu oslobođeni,
da se prema svima odnosi s jednakim dostojanstvom
i da mi budemo tvoje oruđe u ostvarenju te želje.
To te molimo u ime Isusa Krista
Gospodina našega. Amen.

Peti dan: Molite neprestano strpljivim srcem

"Budite strpljivi sa svima" (1 Sol 5, 14)

Izlazak 17, 1-4: Zašto?

Psalam 1: U svoje vrijeme plod donosi

1 Solunjanima 5, 12a. 13b-18: Budite strpljivi sa svima

Luka 18, 9-14: Ponizna molitva

Komentar

Ne možemo biti zadovoljni podjelom među kršćanima. Dapače, opravdano smo nestrpljivi glede trenutka kad će nastupiti naše pomirenje. No moramo biti svjesni da ekumenski napor nije posvuda podržavan istom jačinom. Dok jedni napreduju divovskim koracima, drugi polagano stupaju naprijed. Pavlova opomena je: biti strpljiv sa svima.

Poput farizeja koji moli u sinagogi i mi možemo vrlo lagano stati pred Boga u bahatom uvjerenju kako sve činimo ispravno: "ja nisam kao ostali ljudi". Ako smo ponekad u napasti tužiti se na sporost ili na pretjeranu brzinu članova naše Crkve ili Crkve naših partnera u ekumenskom dijalogu, poziv biti strpljivima odzvanja nam kao važno i pravovremeno upozorenje.

Katkada našu nestrpljivost pokazujemo i prema Bogu. Poput naroda u pustinji nekad mu prigovaramo: Zašto moramo nastaviti ovaj bolni put, ako nema smisla? Ne gubimo pouzdanje. Bog odgovara na naše molitve na svoj način i u svoje vrijeme. On će iznaći nove načine koji će odgovoriti današnjim potrebama, kako bi priveo kršćane jedinstvu.

Molitva

Gospodine,
Učini nas svojim učenicima,
danonoćno pozornima na tvoju riječ.
Na našem putu prema jedinstvu,
daruj nam nadu

da ćemo u svoje vrijeme sabirati plodove.
Kada se čini da vladaju predrasude i sumnje,
molimo te da nam daruješ poniznu strpljivost
nužnu za pomirenje. Amen.

Šesti dan: Molite uvijek za milost surađivanja s Bogom

"Uvijek se radujte! Bez prestanka se molite!" (1 Sol 5, 16-17)

2 Sam 7, 18-29: David zahvaljuje Gospodinu
Psalam 86(85): Prigni uho svoje, Gospodine
1 Solunjanima 5, 12a.13b-18: Uvijek se radujte
Luka 10, 1-24: Isus šalje drugih sedamdesetdvojicu učenika

Komentar

U molitvi usklađujemo našu volju s voljom Božjom i tako sudjelujemo na ostvarenju njegova plana. Potrebno nam je da Duh Sveti promijeni naša srca te nam daruje milost raditi za Boga i postati dio njegove misije i njegova plana jedinstva. Dok bez prestanka za to molimo, svjesni smo da je radnika u žetvi malo. Na mnogim ekumenskim susretima, posebno tijekom radionica (*Workshop-a*) za jedinstvo kršćana koje se svake godine održavaju u Sjedinjenim Državama, priznalo se da, ako se Ekumenskom pokretu želi osigurati plodna budućnost, mora biti uključen veći broj mladih. Potrebni su nam brojni radnici koji će iskusiti radost molitve za suradnju na Božjem djelu.

Čitanja šestoga dana ove osmine otkrivaju nam što znači raditi za ljubav evanđelju. David, iznenađen što bi mogao sudjelovati u izgradnji veličanstvenoga hrama pita: "zar će Bog doista boraviti s ljudima na zemlji?" (1 Kr 8, 27) i kasnije zaključuje: "Blagoslovi dom sluge svoga da traje zauvijek pred tobom".

Psalmist moli "Uči me, Gospodine, svome putu da hodim vjeran tebi, usmjeri srce moje da se boji imena tvojega! Hvalit ću te, Gospode, Bože moj, svim srcem svojim, slaviti ću ime tvoje dovijeka".

Šaljući sedamdesetdvojicu učenika, Isus potvrđuje da će preko njih i preko onih što će po njihovom propovijedanju povjerovati u njega, mir i radosna vijest da nam se "približilo kraljevstvo Božje" biti propovijedani u čitavome svijetu. Nakon radosnoga povratka učenika, makar bijahu i odbijeni, Isus se raduje zbog njihova uspjeha u pokoravanju zloduha: poruka je nikad se ne predati.

Božja volja za svoj narod je da bude jedno. Poput solunskih kršćana i nama je upućen snažni poticaj: "Uvijek se radujte" i "bez prestanka se molite", vjerujući da će, ako s Bogom bespridržno surađujemo, njegov plan jedinstva napokon biti ostvaren.

Molitva

Gospodine Bože,
u savršenom jedinstvu tvoga bića,
očuvaj nam srca gorljivima
u želji i nadi za jedinstvom,
da nikad ne prestanemo raditi
za ljubav tvoga evanđelja.
To te molimo po Isusu Kristu, Gospodinu našem. Amen.

Sedmi dan: Molite za vaše potrebe

"Podržavajte slabe" (1 Sol 5, 14)

1 Sam 1, 9-20: Ana moli da dobije sina
Psalam 86(85): Slušaj, Gospodine, molitvu moju

1 Solunjanima 5, 12a.13b-18: Potičemo vas [...] podržavajte slabe
Luka 11, 5-13: Išтите i dat će vam se!

Komentar

Ponižena zbog svoje neplodnosti Ana moljaše Boga da joj udijeli sina i u prikladno vrijeme njezine molitve bijahu uslišane: rodi Samuela (što znači *izmolila sam ga od Gospodina*). U Lukinu evanđelju čitamo kako nam sâm Isus govori "išтите i dat će vam se". Stoga kad smo u potrebi obraćamo se Bogu molitvom. Moguće je da odgovor bude drugačiji od naših očekivanja, ali Bog nam uvijek odgovara.

Snaga molitve je neizmjerana, osobito kad je sjedinjena sa služenjem drugima. U Pavlovoj poslanici Solunjanima tema služenja donosi se kao imperativ: "Podržavajte slabe". Smatramo da je moguće na ekumenski način, na jedan konkretan način odgovoriti na slabost i malodušnost braće. Crkve različitih vjeroispovijesti često rade zajedno, no ponekad je njihovo svjedočenje ozbiljno oslabljeno podjelama. Katkad smo čak i u molitvi sumnjičavi prema molitvenim oblicima iz drugih kršćanskih tradicija: katoličke molitve koje se uzdižu Bogu posredstvom svetih i Marije, Isusove Majke; pravoslavne liturgijske molitve; pentekostalne molitve; spontane protestantske molitve upućene Bogu izravno; jednostavnim rječnikom.

Ipak, primjećuju se i pozitivni znakovi novoga razmatranja različitih molitvenih oblika. U američkim crkvama iskustvo pentekostalne obnove dovela je i do velikoga vrednovanja snage molitve. Uz to su se pentekostalci počeli osjećati slobodnijima u Ekumenskome pokretu. Zajedničko promišljanje s pravoslavnim crkvama i Ekumenski savjet crkava doveli su do većeg uzajamnog poštivanja molitvenih oblika različitih tradicija.

Bez sumnje, povjerenje u snagu molitve zajedničko je svim našim tradicijama i jednom kada shvatimo i nadiđemo poteškoće, može mnogo pridonijeti napretku nastojanja oko jedinstva. Moramo podržati molitvom sve dijaloge među našim Crkvama na temu razlika koje nam još uvijek onemogućuju zajedništvo oko stola Gospodnjega. Biti *zajedno* u molitvi zahvaljivanja omogućilo bi brže napredovati na putu jedinstva.

Molitva

Gospodine,
pomoz nam da budemo zaista jedno u molitvi
za ozdravljenje svijeta,
za zacjeljivanje rana u našim Crkvama
i u nama samima.
Ne daj da ikad posumnjamo da nas ti čuješ
i uslišavaš u Isusovo ime. Amen.

Osmi dan: Molite da svi budu jedno

"Gajite mir među sobom!" (1 Sol 5, 13b)

Izajja 11, 6-13: Vuk će prebivati s janjetom
Psalam 122(121): Neka bude mir u zidinama tvojim
1 Solunjanima 5, 12a.13b-18: Gajite mir među sobom
Ivan 17, 6-24: Da svi budu jedno

Komentar

Božja želja za nas ljude je da međusobno živimo u miru. Taj mir nije samo odsutnost rata ili sukoba; *shalom* koji Bog želi jest onaj koji se rađa iz pomirenoga čovječanstva, iz ljudske obitelji koja uzima udjela na miru koji daje sâm Bog i koja taj mir utjelovljuje. Slika vuka koji prebiva s janjetom i slika risa koji leži s kozličem simbolične su vizije budućnosti kakvu nam Bog želi. Taj *shalom* nismo sposobni stvoriti sami:

pozvani smo stoga biti oruđe Božjega mira i njegovoga djela pomirenja. Mir kao jedinstvo pokazuje se tako kao dar i kao poziv.

Isusov poziv na jedinstvo svojih učenika nije izražen kao zapovijed ili kao zahtjev, nego kao molitva, zaziv upućen Ocu noć prije nego će biti predan na smrt. Molitva je to koja izlazi iz dubine njegova srca i njegova poslanja, u vrijeme dok pripravlja svoje učenike za sve što se još mora zbiti: Oče, daj da svi budu jedno.

Ove godine obilježavamo stoljetnicu molitvene osmine za jedinstvo kršćana: dok slavimo tu obljetnicu i prisjećamo stoljećima duge goruće želje, molitava i inicijativa za jedinstvo kršćana, moramo pomnjivo preispitati gdje se nalazimo na ovome hodočašću vođenom Duhom Svetim. Vrijeme je to zahvale za sve plodove postignute zahvaljujući molitvi. U mnogim mjestima neprijateljstvo i nerazumijevanja ustupila su mjesto poštovanju i prijateljstvu među kršćanima i kršćanskim zajednicama. Kršćani okupljeni zajedno na molitvu za jedinstvo često su se ujedinjavali u zajedničkome svjedočenju evanđelja te u služenju onih koji su se našli u velikim potrebama. Dijalog je pomogao izgradnji mostova razumijevanja i doveo je do prevladavanja nekih doktrinarnih razlika koje su nas razdijelile.

Naravno, ovo je i trenutak priznavanja vlastitih pogrešaka. U našim podjelama Isusova molitva za jedinstvo strogo nas opominje, a Pavlov imperativ da budemo u miru jedni s drugima poziva nas na razmatranje. U naše vrijeme kršćani se javno razilaze u pogledu mnogih tema: osim trajnih doktrinarnih razlika koje nas već dijele često se razilazimo u mnogim moralnim i etičkim pitanjima, u temama rata i mira, u područjima u kojima se radi o zajedničkome svjedočenju. Ako smo unutrašnje podijeljeni i u sukobu jedni s drugima, nismo kadra odgovoriti na poziv da budemo znak i oruđe jedinstva i mira koje Bog želi.

Što dakle trebamo učiniti? Imamo razlog radovati se, ali i biti tužni. O ovoj obljetnici zahvaljujemo na proteklim generacijama koje su se velikodušno posvetile djelu pomirenja, ali i obnavljamo našu odluku biti graditeljima jedinstva i mira koje Krist želi. Napokon, ovaj osobiti trenutak poziva nas na obnovljeno promišljanje o značenju neprestane molitve, preko naših riječi i naših djela, preko života naših Crkava.

Molitva

Gospodine,
daj da budemo jedno: jedno u našim riječima,
kako bi se tebi smjerno uzdigla
jedna jedincata molitva;
jedno u našoj želji i u našem traženju pravde,
jedno u ljubavi prema najmanjim sestrama i braći,
jedno u čežnji za tvojim licem.
Gospodine daj da budemo jedno u tebi. Amen.

DODATAK I

PREDLOŽENE DODATNE MOLITVE

O Gospodine, povedi me kamo ti želiš da idem;
Učini da sretnem one koje ti želiš da sretnem;
Kaži mi ono što želiš da kažem i
Zadrži me na tvome putu.

Otac Mychal Judge, OFM, 11. rujna 2001.

"Nakon poziva, (velečasni Martin Luther King Mlađi) ustao je s kreveta i načinio si kavu. Počela sam se zanimati za njegovu obitelj i svo breme našega pokreta, počela sam mjeriti teret koji mu je bio na duši. S glavom među rukama, Martin se je vratio u kuhinju moleći Boga jakim glasom: 'O

Gospodine, zauzeo sam stav za koji vjerujem da je ispravan. Ljudi me gledaju kao vođu, no ako pred njima ostanem bez snage i bez hrabrosti, on će se pokolebati. Ja sam dospio do kraja svojih snaga. Nije mi ostalo ništa. Došao sam do točke u kojoj nema izgleda da se sam nosim sa svim time...' Kasnije mi je rekao: 'Zasigurno, osjećao sam prisutnost božanskoga kako ga nisam osjećao nikada prije. Činilo se kao da čujem glas koji govori: izdrži za pravdu; izdrži za istinu, i Bog će biti zauvijek uz tebe'. Kada je Martin ustao od stola, bio je prožet novim osjećajem pouzdanja i bio je spreman nositi se sa svim nevoljama".

Coretta Scott King, Standing in the Need of Prayer

O Bože,
daj mi smirenosti da prihvaćam stvari
koje ne mogu promijeniti;
hrabrosti da mijenjam stvari koje mogu promijeniti;
mudrosti da razlikujem jedne od drugih.
Živjeti dan za danom,
uživati trenutak za trenutkom,
prihvaćati kušnje kao put do mira;
uzimati sve onakvim kakvim si stvorio,
ovaj grešni svijet takav kakav jest,
a ne kakvim bih ga ja želio,
vjerovati da ćeš Ti učiniti sve dobro
ako se predam tvojoj volji;
da mogu postati koliko - toliko sretan u ovom životu
i posve sretan u onom, vječnom, s tobom, zauvijek.
Amen.

Reinhold Niebuhr

O Gospodine, tvoje ljubazno milosrđe
u visinama neba
govori nam o tvojoj istini
i punini svetosti.

Dok razmatram smjerno,
zatvorena među ovim zidovima,
Ti si moje svjetlo, moj zaklon,
tvoja slava moj je oslonac.

O, ne gledaj na krivice,
niti na grijehove čovjekove,
oprosti s ljubavlju
tako da mogujemo postati sasvim čisti.

Uzdajući se u tvoju milost vapijem,
stavi nas pod svoju zaštitu,
i mir će biti naša baština
sada i uvijeke. Amen.

Njezino veličanstvo Lilioukalani, kraljica Hawaia, za vrijeme zatvora, 1893.

Pokaži mi trpljenje najbjednijih,
i spoznat ću stanje moga naroda.

Učini me slobodnim da bih molio za druge,
jer Ti si prisutan u svakoj osobi.

Pomozi mi da živim odgovorno,
da mognem konačno postati slobodan.

Daj mi čestitost i strpljivost,
da radim uz bok drugih.

Podari nam pjesme radosne,
da u nama zaživi Duh.

Daj da se Duh rascvjeta i ojača u nama,
da nikada ne malakšemo u nastojanju.

Sjećamo se onih koji su preminuli za pravdu,
jer su nam dali život.

Pomozi nam da ljubimo i one koje mrzimo,
da bismo mogli mijenjati svijet.

Cesar Chavez

Ti, Kriste, Kralj si vjekova,
Ti vladar sviju naroda,
Ti sudac si jedincati
Svih umova i srdaca.

Kriste, Kralju, mir i jedinstvo,
podaj Crkvi svojoj kršćanskoj.

Glavari svih te naroda
Pred svijetom javno častili,
A mi Ti evo kličemo:
Ti višnji kralj si sviju nas!

Kriste, Kralju...

O Kriste, mira vladaru,
Pokori srca buntovna,
U jedno stado skupi sve
Od tebe što odlutaše.

Kriste, Kralju...

Sva slava tebi, Isuse,
Što vlašću svijetom upravljaš,
I Ocu s Duhom preblagim
U vječne vijeke vjekova.

Kriste, kralju...

DODATAK II

EKUMENSKO STANJE U SAD

Različite kršćanske zajednice dio su američkog kulturnog iskustva od pojave španjolskih misija u šesnaestom stoljeću te od britanske, nizozemske i švedske kolonizacije istočne obale Sjeverne Amerike u sedamnaestom stoljeću: zarana su postojala naselja anglikanaca u Virginiji, puritanskih

kongregacionalista u Massachusettsu, nizozemskih reformiranih kongregacija u New Amsterdamu (New York), duhovnog društva prijatelja (kvekeri) u Pennsylvaniji, prezbiterijanaca u New Jerseyu i (rimo)katolika u Marylandu, što će postati prauzor Sjedinjenih Američkih Država. Raznolikost kršćanskog izričaja rasla je kako su se Sjedinjene Države širile na kontinentu. Ta raznolikost je sačuvana kao ljudsko pravo i kao dio američkog nacionalnog identiteta.

Pa ipak, Amerikanci se također prisjećaju i žalosnog nedostatka tolerancije u ophođenju s osobama unutar njihovih kolonija (ili država), koje nisu dijelile identitet većine. Baptisti su bili protjerani iz Massachusettsa. Katolici nisu bili dobrodošli u mnogim mjestima pod pretpostavkom da su bili lojalniji Rimu nego li Americi.

U većini crkava robovi iz Afrike te oslobođeni crnci i crkinje nisu bili dobrodošli na bogoslužje s bijelim pripadnicima crkava. *Duhovno društvo prijatelja, američki baptisti, menoniti te moravska braća*, bili su istaknuti izuzeci u svom radu na ukidanju ropstva i podupiranju nastanka obrednih zajednica kršćanskih Afro – amerikanaca. Iz takve atmosfere, neizvjesne između rasizma i vjere u slobodu ponuđenu u evanđelju, počinju se razvijati afro – američke crkve: *Afrička metodistička episkopalna crkva, Afrička metodistička episkopalna sionska crkva, Kršćanska metodistička episkopalna crkva i Nacionalna baptistička crkva*. Iz tih zajednica, jednako kao i iz *wesleyanskog metodizma*, razvila se u kasnom devetnaestom stoljeću tradicija *Holiness*, koja je indirektno dala korijene pentekostalnoj tradiciji dvadesetoga stoljeća.

Na prijelazu u devetnaesto stoljeće diljem mladih Sjedinjenih Država strujalo je neko oduševljenje evanđeljem. Metodizam je smiono donio evanđelje ruralnim sredinama nove nacije. Negdje u to vrijeme javlja se i duhovno "Veliko buđenje" poduprto teolozima i propovjednicima povezanim s bogoslovijama na Yale-u (Connecticut) i Princeton (New Jersey). Ovo oživljavanje kršćanske obnove imalo je jedinstvenu američku orijentaciju: oživjeti vjeru na početku industrijske revolucije u gradovima i među poraslim migracijama Amerikanaca koji naseljavaju središnji i zapadni dio kontinenta. U Ohio River Valley će to dovesti do razvoja novog tipa evanđeoskog kršćanstva među američkim protestantima. Ono će imati crkveni poredak utemeljen na kongregacionalizmu i naglašavat će ljudsku neovisnost i samopouzdanje, težak rad, osobno obraćenje i spasenje. Iz tog pokreta proizašli su *Kršćanska crkva (Učenici Kristovi)* i *Baptisti južne i ruralne Amerike*, zajedno s drugim zajednicama, recimo tako, evanđeoskih, odnosno evangeličkih kršćana. Oni će biti preci fundamentalista na početku dvadesetog stoljeća.

Izvorno mala katolička zajednica rasla je eksponencijalno sredinom devetnaestog stoljeća s imigracijom iz Europe, nadasve iz Njemačke i Irske, koje su tada trpjele glad. Jednako tako, u to vrijeme, dolaze njemački i skandinavski luteranski imigranti, kao i ostale reformirane i anabaptističke zajednice tražeći zemlju i mogućnosti koje su u Europi bile neostvarive radi rata i siromaštva. Za mnoge američke protestante, porast katoličke populacije shvaćen je kao prijetnja tipičnom američkom obliku kršćanstva koji se bio razvijao. No, kako se imigracija nastavljala iz Italije i istočne Europe te kako je francusko i španjolsko područje Sjeverne Amerike bilo osvojeno ili pripojeno od Sjedinjenih Država, katolička zajednica je postala dio, premda „odvojeni“, američke kršćanske religijske scene. Imigracija pravoslavnih je uslijedila na prijelazu dvadesetog stoljeća, nakon što je pustošeci američki građanski rat donio kraj ropstva te dao pravac progresivnijem samorazumijevanju Sjedinjenih Država kao tignju za taljenje za sve narode ("melting pot").

S dvadesetim stoljećem, ekumenska su gibanja u Sjedinjenim Državama počela dobivati oblike kakvi su se događali u Europi. Američki protestanti su se okupljali da istraže zajedničko djelovanje u misijama i u evangelizaciji, što je rezultiralo stvaranjem zajedničkih kršćanskih socijalnih institucija za pomaganje siromašnih, poučavanje mladih i njegovanje bolesnih. Nove socijalne organizacije, kao što su **YMCA (Yung Men's Christian Association) – Udruga mladih kršćana** i *Vojska spasa*, pridonose tim strujanjima. *Osmina za jedinstvo crkava* pokrenuta je 1908. godine od strane jednog Episkopalnog franjevačkog reda - *Society of the Atonement (Društvo pomirenja)*, u Graymooru, u Garrisonu - New York.

Oko 1910., episkopalni biskup Charles Brent i Peter Ainsley iz zajednice *Kristovi učenici* uložili su zajednički napor da teme povjerenstva *Vjera i ustroj* prošire među crkvama u Sjedinjenim Državama. *Kristovi učenici* su uvijek javno priznavali kršćansko jedinstvo kao jedan od svojih primarnih ciljeva,

dok je *Episkopalna crkva*, pod vodstvom Williama Reed Huntingtona iz New Yorka, dvadesetak godina prije, supotpisala u Chicagu *Lambethski Quadrilateral* (1886.–1888.), takav model ispovjesti vjere koji ujedinjuje anglikansku zajednicu i koji je također služi identificiranju njihovih minimalnih zahtjeva kod postizanja jedinstva s drugim kršćanskim Crkvama.

Izbila su dva svjetska rata i ekonomska kriza prije nego li je održana prva (i jedina) Sjevernoamerička konferencija *Vjere i ustroja* 1957. u Oberlin Collegu, u Ohio. To je dovelo do ustanovljenja stalnog povjerenstva *Vjere i ustroja* unutar *Nacionalnog vijeća Crkava u Sjedinjenim Državama*. Nakon Drugog vatikanskog koncila, Katolička crkva u Sjedinjenim Državama pristupila je povjerenstvu *Vjera i ustroj*; pokazujući da nije "crkva sa strane" unutar američke scene, i postajući, naprotiv, vrlo aktivnim i pozitivnim sudionikom ekumenskog gibanja.

Unutar kršćanskih zajednica u Sjedinjenim državama, prva polovina dvadesetog stoljeća bila je karakteristična po napredcima u pomirenju, novim razvojem, ali i novim podjelama. U školama, sjemeništima i crkvama, povijesnih protestantskih i episkopalnih zajednica, počelo se prihvaćati znanstvenu biblijsku kritiku i otvarati se novim načinima promišljanja ljudske prirode i grijeha, socijalne pravde i jednakosti. Za mnoge američke protestante s Juga i sa ruralnih područja, koji su se identificirali dijelom kao evanđeoski i dijelom kao novi pentekostalni pokreti, bio je to poziv da se vrate "temeljima". To je uključivalo prihvaćanje *Knjige Postanka* kao stvarne povijesti. Bili su sumnjičavi prema ekumenskom gibanju, budući da je uključivao i crkvene skupine koje su se, u razvoju nauka, previše udaljile od temelja.

Dok su, s jedne strane, ovi različiti razvoji vodili rastućoj podijeli na teološke i kulturalne „konzervativiste“ i „progresiste“, dotle je, s druge strane, unutar američkih kršćanskih zajednica, bilo i gibanja prema jedinstvu. *Ujedinjena crkva Kristova* (1957.), *Ujedinjena metodistička crkva* (1968.), *Prezbiterijalna crkva SAD* (1983.) i *Evangelička luteranska crkva u Americi* (1987.) okupile su prijašnje razjedinjene zajednice unutar iste tradicije. U isto vrijeme, ekumensko učešće Katoličke crkve pridonijelo je porastu plodova rada, koje su donosili bilateralni i multilateralni dijalozi u Sjedinjenim Državama kao i dijalozi povjerenstva *Vjera i ustroj*, bazirani na pomirenju. Dijalog između luterana i katolika u Sjedinjenim državama urodio je zajedničkom izjavom o opravdanju po vjeri, koja je postala temelj međunarodne luteransko – katoličke zajedničke izjave. Bilateralni odnosi između Katoličke crkve i pravoslavnih biskupa u Americi (SCOBA) također su obogatili su pravoslavno – katoličke odnose na međunarodnoj razini. Episkopalno – luteranski dijalog doveo je do punog zajedništva u slavlju euharistije, zajedničkom priznanju *reda* i razmjeni u svećeničkom služenju između dviju crkava (*Nazvane su Zajedničko poslanje*). *Evangelička luteranska crkva u Americi* (ELCA), kao rezultat bilateralnih razgovora, ima slično oblike odnosa punog zajedništva s *Moravskom braćom, Reformiranom crkvom u Americi, Prezbiterijanskom crkvom SAD-a i Ujedinjenom crkvom Kristovom*.

Bilateralno i multilateralno ekumensko djelovanje u Sjedinjenim Državama dovelo je do međusobnog približavanja, čak do konsenzusa u doktrinarnim stvarima koje su bile uzrok našega dijeljenja; ali pitanja rađanja, socijalne i seksualne etike, ostaju ili postaju ona koja dijele zajednice unutar iste kršćanske vjere kao i zajednice i Crkve međusobno. Različita vrednovanja s obzirom na ulogu žene u Crkvi, i osobito, na ređenje žena, pokazala su se novim smetnjama između dugogodišnjih partnera u dijalogu. Na području ljudske seksualnosti, posebno s obzirom na odnose među osobama istoga spola, postoji polarizacija stajališta unutar društva u cjelini pa onda i unutar kršćanskih crkava. Crkve su već odgovarale različito na pitanja rata i mira; i razvile različite pristupe prema međureligijskim odnosima. Crkve, ujedinjene sa svojim ekumenskim partnerima, u pogledu jedne skupine pitanja, same uočavaju da izranjaju druga pitanja oko kojih se ne slažu; nasuprot tome Crkve s malom eklezijalnom komunikacijom, same nalaze suglasje u suočavanju s etičkim pitanjima visokog emotivnog naboja.

Postoje drugi problemi koji zbližuju kršćanske crkve, zbog kojih se osjetila potreba da se radi u povezanosti jednih s drugima. Rasizam, iako već duže nije zakonski dozvoljen ili općenito javan, usprkos tome ostaje vidljiva američka brazgotina i bojazan. Legalizacija ropstva Afrikanaca u Sjedinjenim državama tijekom 250 godina, završavajući jedino vrlo krvavim građanskim ratom, nije sasvim oslobodila Ameriku od rasizma, a niti jamstvo punih i jednakih građanskih prava za sve, 1965., nije polučilo bolji učinak. Crkve su mnogo ekumenski učinile da suzbiju rasizam unutar i izvan svojih struktura, pa ipak rasističke tenzije još uvijek ostaju. U isto vrijeme, etničko – rasno obilježje

američkih crkava pozitivno pridonosi američkoj kršćanskoj strukturi života i također ekumenskom gibanju sa svojim raznim darovima i tumačenjima. Povijest trpljenja i konflikata jednako je tako razlog da obilježavanje proslave praznika Martina Luthera Kinga (*The Martin Luther King Holiday*) tijekom *Tjedna molitve za jedinstvo kršćana* zadobije posebnu važnost u Sjedinjenim Državama.

Rat protiv siromaštva, jedno je od područja na kojem crkve i zajednice u Sjedinjenim Državama mogu postići konsenzus za suradnju, bilo u pogledu zajedničkih programa djelovanja bilo u pogledu zajedničkih apela političkom sistemu. Organizacija *Christian Churches Together in USA* (CCT, 2006) trenutno raspravlja o ekumenskim strategijama suzbijanja siromaštva. Napokon, dok Amerikanci jako drže do toga da sami budu identificirani kao kršćani i/ili ljudi vjere, statistike također pokazuju javnu rastuću kulturalno i političko razdvajanje u Sjedinjenim Državama između sekularizma i religije. Crkve uočavaju potrebu da djeluju jedinstveno s obzirom na ono što je opaženo kao rastući sekularizam, sličan onome koji je prisutan u Europi. To je, čini se, čimbenik mobilizacije više među katoličkim, evanđeoskim i pentekostalnim kršćanima, pravoslavlim i povijesnim afro – američkim crkvama nego među povijesnim protestantskim kršćanima. No, gotovo svi će se složiti da je sekularizam mnogim ljudima donio određenu krizu vjere.

Znak ekumenske životnosti među kršćanima u Sjedinjenim Državama jest umnažanje ekumenskih organizacija:

- Kršćanske crkve zajedno u SAD (*Christian Churches Together in the USA*), (CCT), najnovija je nada za stvaranje širokog ekumenskog konzorcija svih kršćanskih Crkvi i zajednica u Sjedinjenim Državama. CCT je nastao 30. ožujka 2006. i broji 36 zajednica članica, grupiranih u pet "obitelji": evanđeosko – pentekostalnu, katoličku, pravoslavnu, protestantsku i etničko/rasnu. Peta obitelj, etničko/rasna, bila je potrebna u američkom kontekstu rasne nejednakosti. CCT se je obvezao djelovati na "četiri područja": 1) slaviti zajedničku isповijest vjere u Trojedinoga Boga; 2) raspoznavati vodstvo Duha Svetoga kroz molitvu i teološki dijalog; omogućiti suradnju i uzajamnu pomoć i 4) tražiti bolje međusobno razumijevanje afirmacijom onoga što nam je zajedničko i razumijevanje naših različitosti.

- Nacionalno vijeće Crkava Kristovih u SAD (*National Council of Churches of Christ in the USA*) (NCCCUSA), utemeljeno 1950., navodi u preambuli svojih konstitucija kako je to "zajednica kršćanskih zajednica koje, odgovarajući na evanđelje objavljeno u Pismima, ispovijedaju Isusa Krista, utjelovljenu Riječ Božju, Spasitelja i Gospodina. Ove zajednice oblikuju jedne s drugima savez očitujući još potpunije jedinstvo Crkve. Uzdajući se u preobražavajuću snagu Duha Svetoga, ove zajednice nastupaju kao *Vijeće* u zajedničkom poslanju, u služanju svemu stvorenju na slavu Božju". Nacionalno vijeće broji 35 kršćanskih zajednica, članica. Ono predstavlja različite skupine protestantskih, anglikanskih, pravoslavni, evanđeoskih, povijesnih afro – američkih i "*Living Peace*" Crkava. Kroz *Church World Service* i nizom odbora za socijalnu pravdu i politička pitanja, NCCCUSA ima jaki i povijesni značaj u ekumenskim nastojanjima i u napretku ljudskih prava.

- Povjerenstvo Vjera i ustroj SAD (*The Faith and Order Commission USA*), koje je započelo sa svojim radom 1960., povjerenstvo je Nacionalnog vijeća. Slijedeći model ponuđen od strane *Povjerenstva Vjera i ustroj Svjetskog vijeća Crkava*, ovo povjerenstvo na poseban način uključuje i članove koji nisu i članovi *Vijeća*: katolike, neke evanđeoske i pentekostalne te *Holiness* kršćane.

- Crkve ujedinjene u Kristu (*Churches Uniting in Christ*) (CUIC) ustanovljeno je 2002. kao nasljednik *Consultation on Church Union* (COCU). Devet članica crkava koje su 1960. oformile COCU prošle su od prvog perioda "savjetovanja" do "započinjanja punog življenja svoga ujedinjenja u Kristu", tijekom procesa zajedničkog rasta u osam "etapa": 1. uzajamno međusobno priznavanje svake zajednice kao autentičnog izričaja jedne Crkve; 2. uzajamno priznavanje članova u jednom krštenju; 3. uzajamno priznanje zajedničkog apostolskog vjerovanja ispovijedanog u svim zajednicama; 4. raspoloživost za zajedničko slavljenje euharistije (tada nazivana „COCU“- , a sada „CUIC“-liturgija); 5. zajednička obveza u poslanju, osobito u suzbijanju rasizma; 6. intencionalna obveza promicanja jedinstva nasuprot svim oblicima marginalizacije ili isključivanja bilo kojih osoba; 7. recipročni stav povjerenja i konzultacija u procesu donošenja odluka; 8. trajni proces teološkog dijaloga. Devet članica crkava u CUIC su: *Afrička metodistička episkopalna crkva*, *Afrička metodistička episkopalna sionska crkva*, *Kršćanska crkva (Učenici Kristovi)*, *Kršćanska metodistička episkopalna*

crkva, Episkopalna crkva, Međunarodno vijeće zajednice crkava (International Council of Community Churches), Prezbitarijanska crkva u SAD, Ujedinjena crkva Kristova i Ujedinjena metodistička crkva.

- *Konferencija južnih kršćanskih vodstava (The Southern Christian Leadership Conference)*, počinjući s povijesnim autobusnim bojkotom u Montgomeryju, u Alabami 1956., i s velečasnim dr. Martinom Lutherom Kingom Mlađim, prvim njezinim predsjednikom, ekumenski je djelovala kako među povijesnim afro – američkim crkvama tako i u crkvama u kojima su prevladavali bijelci, a koje su se ujedinile u zajedničkom nastojanju da oslobode američko društvo od rasizma.

- Nacionalno udruženje evangelika (odnosno evanđeoskih kršćana) (*The National Association of Evangelicals*) (NAE), osnovano 1942. broji sada preko 60 denominacija i zajednica, međusobno raznolikih, koje, na primjer, *Menonitska bratska crkva (the Mennonite Brethern Churches)*, *Božji zborovi (the Assemblies of God)*, *Vojska spasa (the Salvation Army)* i *Božja crkva (Holiness)*, daju potporu zajedništvu i ekumenskom artikuliranju kršćana u SAD, koji ispovijedaju vjeru u nezabludivost Pisma, u misionarski cilj i u darove Duha Svetoga. To je najveće kršćansko ekumensko tijelo koje je nazivano zajedničkim imenom "evangelici i pentekostalci" u Sjedinjenim Državama. NAE navodi kao svoje poslanje: "proširiti Kraljevstvo Božje posredstvom asocijacije denominacija, crkava, organizacija i pojedinaca, koja tako pokazuje jedinstvo Tijela Kristova, naviještajući biblijsku istinu, govoreći jednodušnim i vjerodostojnim glasom, te služeći evanđeoskoj zajednici zajedničkim djelovanjem, suradničkim služenjem i strateškim planiranjem".

Mnoge crkve ili obitelji crkava u SAD imaju također i urede za koordinaciju ekumenskih aktivnosti. Puno opsežniji prikaz o "ekumenskoj situaciji u Sjedinjenim Američkim Državama", uključujući i širu listu organizacija koje rade na jedinstvu kršćana te statistički podaci o crkvama u SAD dostupni su na internet stranici <http://www.wcc-coe.org> ili <http://prounione.urbe.it>.

Valja primijetiti da je na američkoj sceni postoji kapilarno nastojanje vijeća crkava, kako na lokalnim, tako i na pokrajinskim, državnim i regionalnim. U mnogim lokalnim zajednicama diljem Sjedinjenih Država, gotovo sve crkve i njihovi pastiri ili službenici sudjeluju u tim tijelima: protestanti, anglikanci, pravoslavni, povijesni afro – amerikanci i katolici. Jednako tako su uključeni, u lokalnom kontekstu baze, muškarci i žene pozvani da u svojim lokalnim, regionalnim i nacionalnim crkvenim zajednicama vode ekumenske programe ili da obnašaju službe posebnih ekumenskih povjerenika. Oni su oformili živu povezanost unutar svojih nacionalnih crkava i između raznih crkava radi pospješena ekumenskog dijaloga. Svake godine, u različitim gradovima, oni financiraju *Nacionalnu radionicu o kršćanskom jedinstvu* i promiču Molitvenu osminu za kršćansko jedinstvo u svojim matičnim zajednicama.

Konačno, tu su udruge među sjemeništima, koledžima i sveučilištima, redovničkog karaktera, čiji studenti, tijekom svoje formacije za zaređene službenike, slijede razne kolegije i tečajeve također na akademskim ustanovama različitih konfesija, što u konačnici olakšava prihvaćanje rada u ekumenskom pokretu. Svako veće metropolsko područje ima takva udruženja. Treba odati priznanje djelovanju sveučilišnih fakulteta, osobito onome na *Temple University* u Philadelphiji, koji objavljuje *The Journal of Ecumenical Studies*.

Među današnjim trendovima unutar kršćanstva u Sjedinjenim Državama je "*Emergent Church Movement*" - *Hitni crkveni pokret*, koji ne prihvaća institucionalne oblike autoriteta. Ovaj pokret privlači mlade ljude, većinom muškarce između 25 i 35, koji "razgovaraju" o kršćanskoj vjeri i koji su kreirali mrežu i zajedništvo preko interneta. Njihov otpor uključivanju u sustavnu teologiju predstavlja izazov vidljivom jedinstvu Crkve; no i tu je moguće zajedničko promišljanje o vrijednostima ekumenskog pokreta.

Od mjesne do nacionalne razine, kršćani u Sjedinjenim Državama cijene vrijednost zajedničke molitve za siromašne, za bolesne, za one koji se muče s vjerom i za svoju naciju, uključujući i sigurnost oružanih snaga. Izvan molitvene Osmine za jedinstvo kršćana, mnogi se kršćani se okupljaju na molitvu uz slavlje *Dana zahvalnosti u studenom (Thanksgiving Day)*, *novogodišnjeg bdijenja (Watch Night)*, *Pepelnice, Velikog petka, Svjetskog dana molitve u ožujku i Nacionalnog dana molitve u svibnju*. U takvim trenucima se zapaža duboki osjećaj prijateljskog i bratskog zajedništva, i "opipljivog" djelovanja Duha Svetoga, koje potiče duše da nadilaze podjele i sumnjičenja kako bi, nasuprot tome, ostvarili trenutke jedinstva i povjerenja.

DODATAK III

EKUMENSKI POTICAJI

"Naša vlastita Crkva je mišljenja, da uzajamno zbližavanje i savez različitih kršćanskih Crkava ne priječe dogmatske razlike koje postoje među njima te da je jedno takvo približavanje krajnje poželjno, neophodno i mnogostruko korisno za ispravno shvaćeno dobro svake mjesne Crkve kao i cijeloga Tijela Kristovoga i za pripravu i olakšanje – s Božjom pomoću – jednom potpunog i blagoslovljenog sjedinjenja (...) Takva jedna otvorena i živa razmjena između Crkava bila bi vrijedna i korisna za cijelo tijelo Crkve. Jer opasnosti svih vrsta ne prijete više samo ovoj ili onoj Crkvi, nego Crkvi u njenoj sveukupnosti, budući da napadaju najdublje korijene kršćanske vjere i sveukupno zdanje kršćanske zajednice."

*Carigradski patrijarh Dorotej,
"Kršćanskim Crkvama posvuda", 1920.*

"Molitva je svakako prvo što jedan ekumenski kršćanin poduzima. Od molitvenog dodira s Bogom, u kojem jedino možemo postati zaista jedno, počinje i svako razmišljanje o jedinstvu i o sredstvima za njegovu provedbu, i svako pokretanje bilo kakve akcije ili poduzimanje bilo kakvog koraka."

Tomislav Šagi Bunić, 1966.

"*Duhovni ekumenizam* morao bi biti 'duša cjelokupnog ekumenskog pokreta'. Stoga on sada tvori bitan element ekumenske formacije. S obzirom na to, sljedeće su teme koje je potrebno razmotriti: neprekidno obraćenje i svetost života; vrijednost i značenje zajedničke molitve za ekumenizam; tjedan molitve za jedinstvo kršćana; različiti oblici duhovnosti, pobožnosti i molitve koje postoje u različitim vjerama; pojava ekumenske duhovnosti koja se primjećuje u različitim okružjima od kojih bismo naveli: studij i zajedničko proučavanje Biblije i ekumenskih tradicija u Svetom Pismu; liturgijske tekstove i zbirke zajedničkih himana; sudjelovanje u zajedničkim molitvama kao što je Svjetski molitveni dan žena i Tjedan molitve za jedinstvo kršćana; ekumenska suradnja u katehezi; ideja o zajedničkom martirologiju."

*Papinsko Vijeće za promicanje jedinstva kršćana,
"Ekumenska dimenzija u formaciji pastoralnih
djelatnika", 1995.*

"...Zajednički moliti. Ekumenizam živi od toga, da zajednički slušamo Božju riječ i dopustimo Duhu Svetomu djelovati u nama i po nama. Snagom tako primljene milosti postoje danas mnogostruke težnje, da se molitvom i bogoslužjem produbi duhovno zajedništvo između Crkava i moli za vidljivo jedinstvo Crkve Kristove. Osobito bolan znak podjele među mnogim kršćanskim Crkvama jest nepostojanje euharistijskog zajedništva. U nekim Crkvama postoje rezerve naspram zajedničkih ekumenskih molitvi. No mnoga ekumenska bogoslužja, zajedničke pjesme i molitve, naročito Očenaš, obilježavaju našu kršćansku duhovnost. Obvezujemo se moliti jedni za druge i za kršćansko jedinstvo; poznavati i učiti cijeniti bogoslužja te ostale oblike duhovnog života drugih Crkava; ići ususret euharistijskom zajedništvu kao cilju."

Ekumenska povelja (Charta oecumenica), 2000.

"...Istinsko pomirenje nije tek plod naših želja i nastojanja, već sasvim osobito dar Kristov koji možemo jedino izmoliti. Zato je molitva put i sredstvo kako pravog kršćanskog svjedočenja tako i istinskog teološkog razmišljanja. *Istinski teolog je onaj koji moli, a pravi je molitelj istinski teolog*'. Ova misao drevnog kršćanskog duhovnika Diadoha Foticenskog, koji nas uči da je

svetost u zdravoj povezanosti molitve i teologije, neka bude (...) putokaz istinskih susreta, razgovora, razmišljanja i odgovornih planova."

Tomislav Zdenko Tenšek, 2007.

"Potvrđujemo duhovnost kao izraz vjere u svim njenim različitim oblicima. Obvezujemo se ulaziti u dijalog ravnopravnih partnera o duhovnosti, uzimajući pri tome u obzir, da mnogostrukost duhovnog života nije važna okosnica vjere samo za mlade."

Izjava mladih izaslanika iz cijele Europe, upućena Trećem europskom ekumenskom skupu, prihvaćena za vrijeme Susreta mladih izaslanika u St. Maurice-u, u Švicarskoj, od 27.-30. srpnja 2007. i za vrijeme slušanja mladih izaslanika na Trećem europskom ekumenskom skupu 5. rujna 2007.

"Naša kršćanska duhovnost je dragocjena riznica blaga: ako je otvorimo, otkriti ćemo mnoštvo bogatstava i otvoriti ćemo svoja srca za ljepotu Isusova Lica i snagu molitve. Samo ako se približimo Gospodinu našem Isusu Kristu možemo se približiti i jedni drugima i iskusiti istinsku *koinoniu*. Ne možemo ništa drugo činiti, doli dijeliti sva ta bogatstva sa svim muškarcima i ženama, koji su na ovome Kontinentu u potrazi za svjetlom. Duhovni ljudi započinju vlastitim obraćenjem, koje vodi mijenjanju svijeta. Naše svjedočanstvo o Svjetlu Kristovom iskreno je obvezivanje da ćemo slušati naše povijesti o životu i o nadi, koje su utjecale na nas u nasljedovanju Krista, da ćemo po njima živjeti i dijeliti ih jedni s drugima."

Poruka Trećeg europskog ekumenskog skupa u Sibirju, 2007.

DODATAK IV

TEME MOLITVENE OSMINE ZA JEDINSTVO KRŠĆANA

GODINA	TEMA	BIBLIJSKO MJESTO	Pripravna skupina za molitveni materijal	Mjesto (i zemlja) održavanja pripravnog skupa
1968.	NA HVALU SLAVE NJEGOVE	Ef 1, 14		
1969.	NA SLOBODU POZVANI	Gal 5, 13		Rim (Italija)
1970.	BOŽJI SMO SURADNICI	1 Kor 3, 9		Niederaltaich (SR Njemačka)
1971.	ZAJEDNIŠTVO DUHA SVETOGA	2 Kor 13, 13		
1972.	ZAPOVIJED VAM NOVU DAJEM	Iv 13, 34		Ženeva (Švicarska)
1973.	GOSPODINE, NAUČI NAS MOLITI	Lk 11, 1		Opatija Montserrat (Španjolska)
1974.	I SVAKI ĆE JEZIK PRIZNATI: ISUS KRIST JEST GOSPODIN!	Fil 2, 1-13		Ženeva (Švicarska)
1975.	VOLJA OČEVA: UGLAVITI U KRISTU SVE	Ef 1, 3-10	Skupina iz Australije	Ženeva (Švicarska)
1976.	BIT ĆEMO NJEMU SLIČNI, POZVANI POSTATI ŠTO JESMO	1 Iv 3, 2	Skupina Karipske konferencije Crkava	Rim (Italija)
1977.	ZAJEDNO USTRAJATI U NADI	Rim 5, 1-5	Skupina iz Libanona, usred građanskog rata	Ženeva (Švicarska)
1978.	VIŠE NISTE TUĐINCI	Ef 2, 13-22	Ekumenska skupina iz Manchestera (Engleska)	
1979.	SLUŽITE JEDNI DRUGIMA NA SLAVU BOŽJU	1 Pt 4, 7-11	Iz Argentine	Ženeva (Švicarska)
1980.	DOĐI KRALJEVSTVO TVOJE!	Mt 6, 10	Ekumenska skupina iz Berlina (DR Njemačka)	Milano (Italija)
1981.	JEDAN DUH – RAZLIČITI DAROVI – JEDNO TIJELO	1 Kor 12, 3b-13	Iz Graymoor Fathers (USA)	Ženeva (Švicarska)
1982.	DA SVI NAĐU SVOJ DOM U TEBI, GOSPODINE	Psalam 84 (83)	Iz Kenije	Milano (Italija)
1983.	ISUS KRIST – ŽIVOT SVIJETA	1 Iv 1, 1-4	Ekumenska skupina iz Irske	Céligny (Bossey), (Švicarska)
1984.	POZIV NA JEDINSTVO PO KRIŽU NAŠEGA GOSPODINA	1 Kor 2, 2 i Kol 1, 20		Venecija (Italija)
1985.	IZ SMRTI U ŽIVOT S KRISTOM	Ef 2, 4-7	Iz Jamajke (Jamaica)	Grandchamp (Švicarska)
1986.	BIT ĆETE MI SVJEDOCI	Dj 1, 6-8	Iz Jugoslavije (Slovenija)	(Jugoslavija)
1987.	SJEDINJENI U KRISTU – NOVO STVORENJE	2 Kor 5, 17-6, 4a	Iz Engleske	Taizé (Francuska)
1988.	LJUBAV BOŽJA IZGONI STRAH	1 Iv 4, 18	Iz Italije	Pinerolo (Italija)
1989.	IZGRAĐIVATI ZAJEDNIŠTVO: JEDNO TIJELO U KRISTU	Rim 12, 5-6a	Iz Kanade	Whaley Bridge (Engleska)
1990.	DA SVI BUDU JEDNO, DA SVIJET UZVJERUJE	Iv 17	Iz Španjolske	Madrid, (Španjolska)
1991.	HVALITE GOSPODINA, SVI PUCI!	Psalam 117(116) i Rim 15,5-13	Iz Njemačke	Rotenburg an der Fulda (SR Njem.)
1992.	JA SAM S VAMA U SVE DANE... POĐITE DAKLE	Mt 28, 16-20	Iz Belgije	Bruges (Belgija)
1993.	RAĐATI PLODOVIMA DUHA ZA JEDINSTVO KRŠĆANA	Gal 5, 22-23	Iz Zaira	Zürich (Švicarska)
1994.	KUĆA BOŽJA: POZVANI BITI JEDNO SRCE I JEDNA DUŠA	Dj 4, 23-37	Iz Irske	Dublin (Republika Irska)
1995.	KOINONIA: ZAJEDNIŠTVO S BOGOM I JEDNIH S DRUGIMA	Iv 15, 1-17	Vjera i Ustrojstvo	Bristol (Engleska)
1996.	EVO, NA VRATIMA STOJIM I KUCAM	Otkr 3, 14-22	Iz Portugala	Lisabon (Portugal)
1997.	UMJESTO KRISTA ZAKLINJEMO: DJATE, POMIRITE SE S BOGOM!	2 Kor 5, 20	Nordijsko ekumensko vijeće	Stockholm (Švedska)
1998.	DUH POTPOMAŽE NAŠU NEMOĆ	Rim 8, 14-27	Iz Francuske	Pariz (Francuska)
1999.	ON ĆE PREBIVATI S NJIMA: ONI ĆE BITI NAROD NJEGOV, A ON ĆE BITI BOG S NJIMA.	Otkr 21, 1-7	Iz Malezije	Samostan Bose (Italija)

2000.	BLAGOSLOVLJEN BOG, KOJI NAS BLAGOSLOVI U KRISTU	Ef 1, 3-14	<i>Srednjoistočno Vijeće Crkava</i>	<i>La Verna (Italija)</i>
2001.	JA SAM PUT I ISTINA I ŽIVOT	Iv 14, 1-6	<i>Iz Rumunjske</i>	<i>Vulcan (Rumunjska)</i>
2002.	U TEBI JE IZVOR ŽIVOTNI	Ps 36, 5-9	<i>CEEC³ i CEC⁴</i>	<i>Augsburg (Njemačka)</i>
2003.	IMAMO OVO BLAGO U GLINENIM POSUDAMA	2 Kor 4, 4-18	<i>Iz Argentine</i>	<i>Los Rubios (Španjolska)</i>
2004.	MIR VAM SVOJ DAJEM	Iv 14, 23-31	<i>Iz Aleppa (Sirija)</i>	<i>Palermo (Sicilija)</i>
2005.	KRIST, JEDINI TEMELJ CRKVE	1 Kor 3, 1-23	<i>Iz Slovačke</i>	<i>Piestaňy (Slovačka)</i>
2006.	JER GDJE SU DVOJICA ILI TROJICA SABRANA U MOJE IME, TU SAM I JA MEĐU NJIMA.	Mt 18, 18-20	<i>Iz Irske</i>	<i>Prosperous, Co. Kildare (Irska)</i>
2007.	GLUHIMA DAJE ČUTI, NIJEMIMA GOVORITI!	Mk 7, 31-37	<i>Iz Južne Afrike</i>	<i>Faverge (Francuska)</i>
2008.	MOLITE BEZ PRESTANKA	1 Sol 5, (12a) 13b-18	<i>Iz Sjedinjenih Američkih Država</i>	<i>Graymoor Garrison (SAD)</i>

DODATAK V

NEKI KLJUČNI DATUMI IZ POVIJESTI MOLITVENE OSMINE ZA JEDINSTVO KRŠĆANA

- Oko 1740. U Škotskoj se pojavljuje pentekostalni pokret, povezan sa Sjevernom Amerikom, čiji je poziv na obnovu vjere uključivao molitve za sve Crkve i sa svim crkvama.
- 1820. Vlč. James Haldane Stewart objavljuje *Naznake za sveopće jedinstvo kršćana u obliku izljeva Duha – Hints for the Outpouring of the Spirit*.
- 1840. Vlč. Ignatius Spencer, obraćenik na katoličanstvo, predlaže *Savez molitve za jedinstvo*.
- 1867. Prva Konferencija anglikanskih biskupa u Lambethu u Uvodu završne Rezolucije naglašava potrebu molitve za jedinstvo.
- 1894. Papa Lav XIII. potiče praksu *Molitvene osmine za jedinstvo* u okviru blagdana Duhova (Pedesetnice).
- 1908. Prvo održavanje molitvene *Osmine jedinstva Crkve* u siječanjskom terminu i na današnji način, na poticaj vlč. Paula Wattsona, koji je potom prihvatio puno sakramentalno zajedništvo u Katoličkoj Crkvi.
- 1926. Pokret *Vjera i ustroj* počinje objavljivati *Prijedloge za molitvenu osminu za jedinstvo kršćana* u terminu uoči Duhova.
- 1935. U Francuskoj se katolički svećenik Paul Couturier zauzima za *Sveopći tjedan molitve za jedinstvo kršćana* baziran na zajedničkoj molitvi za "jedinstvo kakvo Krist želi, sredstvima kojima On želi".
- 1941. Odbor *Vjera i ustroj* premješta termin na siječanjski, kako bi se podudarao s ranijom katoličkom inicijativom, da bi kršćani obiju grana mogli moliti u isto vrijeme godine.
- 1958. Ekumenski centar *Kršćansko jedinstvo* iz Liona u Francuskoj započinje pripremu materijala za *Tjedan molitve* u suradnji s Povjerenstvom *Vjera i ustroj* Svjetskog (Ekumenskog) vijeća Crkava.

³ Vijeće europskih biskupskih konferencija.⁴ Konferencija Europskih Crkava.

- Papa Pavao VI. i Patrijarh Atenagora I. u Jeruzalemu, mole zajedno Isusovu molitvu "da svi budu jedno"(lv 17, 21).
- 1964. *Dekret o ekumenizmu* Drugoga vatikanskog sabora ističe da je molitva duša ekumenskoga pokreta i potiče obilježavanje *Tjedna molitve za jedinstvo*.
- 1966. Povjerenstvo *Vjera i ustroj* Svjetskoga vijeća Crkava i *Tajništvo za jedinstvo kršćana* (danas *Papinsko vijeće za promicanje jedinstva kršćana*) odlučuju zajedno pripravljati službeni teksto za *Tjedan molitve*.
- 1968. Prva puta je molitva za jedinstvo slavljena na temelju teksta kojeg su zajednički pripremili *Vjera i ustrojstvo* i *Tajništvo za promicanje jedinstva kršćana* (danas *Papinsko vijeće za promicanje jedinstva kršćana*).
- 1975. Prvi puta se molitva za jedinstvo slavi na temelju nacrt teksta kojeg je pripremila jedna lokalna ekumenska skupina: početni nacrt te je godine načinila ekumenska skupina iz Australije.
- 1988. Materijali za *Tjedan molitve za jedinstvo* korišteni su na uvodnom bogoslužju prigodom osnutka *Kršćanskog saveza Malezije*, tijela koje povezuje veće kršćanske skupine u toj zemlji.
- 1994. Tekst za 1996. godinu pripremljen je u suradnji s laičkim ekumenskim Udrugama kršćanske mladeži: *Kršćanskom udrugom muške mladeži* (YMCA) i *Kršćanskom udrugom ženske mladeži* (YWCA).
- 2004. *Papinsko vijeće za promicanje jedinstva kršćana* (Katolička Crkva) i Povjerenstvo *Vjera i ustroj* Svjetskog vijeća Crkava (WCC) postižu sporazum koji veoma koristi jačanju suradnje, da će materijal za *Tjedan molitve za jedinstvo* u engleskoj i francuskoj inačici biti zajednički i pripreman i objavljan.
- 2008. U cijelom svijetu se obilježava stoljetnica *Molitvene osmine za jedinstvo kršćana*.

DODATAK VI

NEKI ZNAČAJNIJI DATUMI IZ NAŠE EKUMENSKE I MEĐURELIGIJSKO-DIJALOŠKE BAŠTINE

- 1617.-1683. U Hrvatskoj i drugim europskim zemljama živi i djeluje svećenik Juraj Križanić, erudita, koji zalažući se za pomirenje i sjedinjenje katolika i pravoslavnih na za ono vrijeme neuobičajeno tolerantan način postaje jedan od ranih preteča suvremenog ekumenizma.
- 1815.-1905. U Hrvatskoj živi i djeluje Josip Juraj Strossmayer, biskup đakovački ili bosanski i srijemski, jedan od preteča suvremenog ekumenizma, čije je zalaganje za pomirenje i jedinstvo Crkava vidljivo i iz posvetnog natpisa iznad glavnih ulaznih vrata katedrale-bazilike koju je podigao u Đakovu: "*Slavi Božjoj, jedinstvu Crkava, slogi i ljubavi naroda svoga*".
- 1851. Mariborski biskup Anton Martin Slomšek utemeljio "*Bratovštinu sv. Ćirila i Metoda*" s namjerom promicanja "*ćirilometodskog pokreta*" i molitve za sjedinjenje pravoslavnih i katolika na hrvatskom i slovenskom prostoru.
- 1896. U Zagrebu počinje izlaziti časopis "*Balkan' – jedinstvu i bratskoj slozi*" kojega je pokrenuo "*papinski komesar*" za uniju na Balkanu sarajevski nadbiskup Josip Stadler i kojemu je glavni urednik sveučilišni profesor A. Breščenski, a suradnici su među ostalim ljubljanski biskup A. B. Jeglič, križevački vladika J. Drohobeczky i A. Jagatić (časopis prestaje izlaziti 1903.).

- 1927. U kronici osječkog kapucinskog samostana zabilježeno da je u samostanskoj crkvi održana "svjetska oktava molitvena pro unione omnium catholicorum et acatholicorum", sukladno tadašnjim crkvenim zakonima i običajima (monokonfesionalne naravi).
- 1962. Hrvatski benediktinac Martin Kirigin u časopisu "Služba Božja" (br. 4) objavljuje članak "Što je irenizam?" u kojemu potiče na zaživljavanje ekumenizma na našim prostorima.
- 1964. Peteročlano izaslanstvo bogoslova, studenata Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, posjećuje 15.-17. veljače *Pravoslavni bogoslovski Fakultet u Beogradu*, i također, uzvratno, peteročlano izaslanstvo studenata *Pravoslavnog Bogoslovnog fakulteta u Beogradu* posjećuje 8.-9. ožujka zagrebačku bogosloviju i Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu.
- 1966. Izlazi prvi broj ekumenskog biltena "Poslušni Duhu".
- 1967. u Zagrebu objavljen hrvatski prijevod "Ekumenskog direktorija".
- 1967. Biskupska Konferencija osniva "Biskupsku komisiju za ekumenizam", koja je 1970. preimenovana u "Vijeće za ekumenizam BKJ".
- 1967. Susret kardinala Franje Šepera i vrhovnog starješine muslimana u SFRJ reis-ul-uleme Hadži Sulejmana ef. Kemura, 14. rujna, u Zagrebu.
- 1968. Susret najviših crkvenih izaslanstava predvođenih kardinalom Franjom Šeperom i patrijarhom Germanom, 26. lipnja u Srijemskim Karlovcima.
- 1968. U kapucinskoj crkvi u Osijeku se počinju organizirati ekumenske molitve i susreti svećenika i vjernika različitih kršćanskih Crkava i zajednica grada i okolice (multikonfesionalne i interkonfesionalne naravi).
- 1974. Biskupska konferencija upućuje "Pastirski poziv svim članovima Katoličke Crkve u Jugoslaviji na oživljavanje ekumenskog Duha i nastojanja".
- 1974. Na *Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu* osnovana katedra ekumenske teologije.
- 1974. U Mariboru se od 23. do 26. rujna održao Prvi od kasnijih osam međufakultetskih ekumenskih simpozija, na kojima su svake druge godine sudjelovali *Katolički Bogoslovni fakultet iz Zagreba*, *Teološka fakulteta iz Ljubljane* i *Bogoslovni fakultet Srpske pravoslavne Crkve u Beogradu* (KBF u Zagrebu nije sudjelovao na devetom, zadnjem simpoziju).
- 1975. Na proslavi Dana *Pravoslavnog bogoslovnog fakulteta u Beogradu* sudjelovali i izaslanici *Katoličkog bogoslovnog Fakulteta u Zagrebu*.
- 1975. U Beogradu se, povodom pedesete obljetnice postojanja beogradske nadbiskupije, 22. studenog 1975. susreću zagrebački nadbiskup Franjo Kuharić i srpski patrijarh German.
- 1984. Biskupska konferencija objavljuje dokument "Pastoralne upute o brakovima među kršćanima različitih vjeroispovijesti".
- 1984. U Zagrebu započinje prakticiranje Molitvene osmine na način postaja u crkvama i bogomoljama u gradu nazočnih konfesija, prvenstveno Katoličke, Pravoslavne, Evangeličke i Baptističke, koji se otada ustalio sve do danas.
- 1985. Povodom 1100. obljetnice smrti sv. Metoda Biskupska konferencija objavljuje dokument "Sveti Metod – apostol i učitelj Slavena".
- 1985. U Zagrebu održan 14. interkonfesionalni susret redovnica katoličke Crkve, te pravoslavnih, evangeličkih i reformiranih Crkava.
- 1985. Fakultetsko vijeće Katoličkog Bogoslovnog Fakulteta na sjednici 14. prosinca 1985. ustanovljuje *Institut za ekumensku teologiju i dijalog*.

- 1985. Susret kardinala Franje Kuharića sa srpskim patrijarhom Germanom 25. svibnja, povodom 200. obljetnice pravoslavne Crkve u Karlovcu.
- 1987. Kardinal Kuharić 16. veljače posjećuje srpskog patrijarha Germana u Beogradu, a navodi se da je to bio njihov sedmi međusobni susret.
- 1991. Susreti najviših crkvenih izaslanstava predvođenih kardinalom Franjom Kuharićem i srpskim patrijarhom Pavlom, prvo 7. svibnja u Srijemskim Karlovcima, a potom i 24. kolovoza u Slavanskom Brodu.
- 1992. Susret najviših crkvenih izaslanstva predvođenih kardinalom Franjom Kuharićem i srpskim patrijarhom Pavlom, 23. rujna, u Ekumenskom institutu u Bossey-u kraj Ženeve.
- 1992. Ekumenski i međureligijski susret izaslanstva predvođenih vrhbosanskim nadbiskupom Vinkom Puljićem, srpskim patrijarhom Pavlom i reis-ul-ulemom hadži efendijom Jakubom Selimoskim, 24.-26. studenog, u Ermatingenu i Zürichu.
- 1994. Susret kardinala Franje Kuharića i nadbiskupa vrhbosankog Vinka Puljića sa srpskim patrijarhom Pavlom i ruskim patrijarhom Aleksejem II., 17. svibnja 1994., u Sarajevu.
- 1997. U Zagrebu je 23. siječnja održan prvi Susret visokih predstavnika Crkava u Hrvatskoj, na kojem je među ostalim osnovan "Ekumenski koordinacijski odbor Crkava u Hrvatskoj" (EKOCUH) kao interkonfesionalno radno tijelo u kojem surađuju Katolička, Srpska Pravoslavna, Evangelička, Reformirana, Baptistička i Evanđeoska crkva.
- 1998. Prvi poratni susret Komisija za dijalog Hrvatske biskupske konferencije i Svetog arhijerejskog sabora Srpske pravoslavne Crkve, 18. studenog, u Zagrebu.
- 2001. U Zagrebu, 5. veljače, održan prvi od ukupno pet do danas održanih multilateralnih međureligijskih susreta visokih predstavnika vjerskih zajednica u Hrvatskoj, na kojima uz visoke predstavnike kršćanskih Crkava u Hrvatskoj sudjeluju i predstavnici židovske i islamske vjerske zajednice.
- 2006. Obnovljena dugogodišnja praksa uzajamnog pohađanja izaslanstava *Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu* i *Pravoslavnog bogoslovnog fakulteta Univerziteta u Beogradu povodom Dana Fakulteta*.
- 2006./2007. U Zagrebu se održava *Europski susret mladih* kao postaja "Hodočašća povjerenja na zemlji", kojega je pokrenula ekumenska zajednica iz Taizéa.
- 2007./2008. Odlukama nadležnih fakultetskih vlasti na *Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu* i na *Pravoslavnom bogoslovnom fakultetu Univerziteta u Beogradu* pojedine teološke kolegije započinju zajedno predavati katolički i pravoslavni profesori.*

---

* Valja imati u vidu da kod popisa ove naravi nije moguće pobrojiti niti sva niti najznačajnija zbivanja na ekumenskom i međureligijsko-dijaloškom području i da je riječ o izboru kod kojega je nemoguće izbjeći nepotpunost i subjektivnost (nap. Jure Zečević).